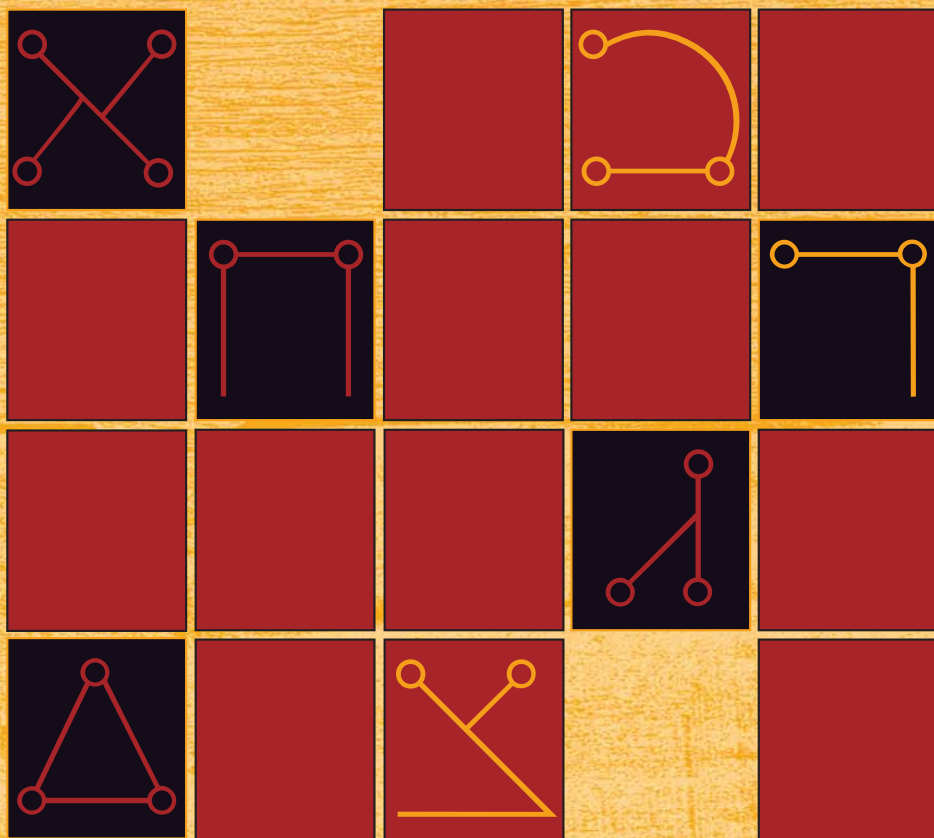


Antologie české poezie

II. díl (1986–2006)



Poezie je nevyhnutelně potřebná,
kdybych jen věděl k čemu...

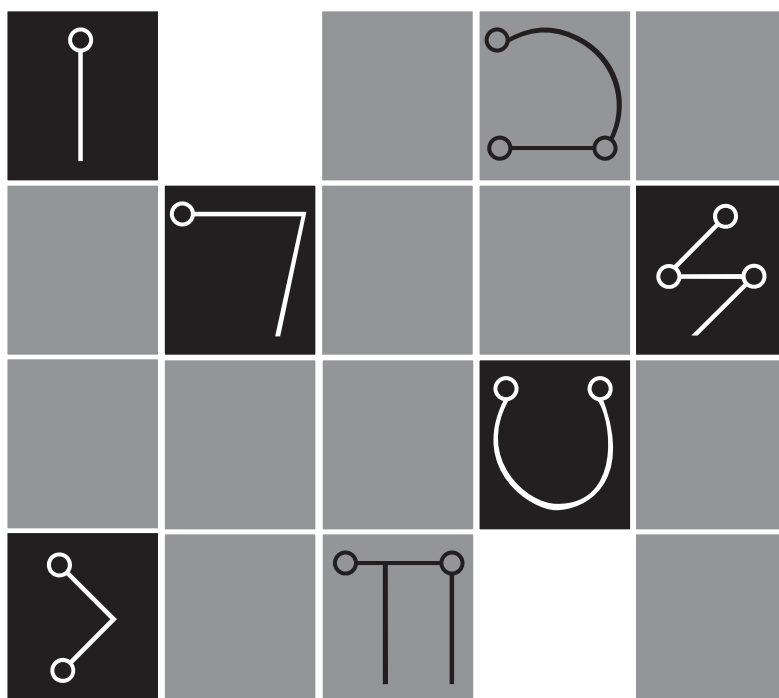


ANTOLOGIE ČESKÉ POEZIE

II. DÍL (1986–2006)

Antologie české poezie

II. díl (1986–2006)



Praha 2007

Tato kniha vychází za finančního přispění
Ministerstva kultury České republiky

Preface © Ludvík Kundera, 2007
Photography © Lenka Raubová a David Raub, 2007
Copyright © dybbuk, 2007

ISBN 978-80-86862-30-9

P ř e d m l u v a

Časové rozmezí této antologie zahrnuje v sobě dvě mimořádné události: 17. listopad roku 1989 a 1. leden roku 2000. První událost pohnula národem, bylo to nečekané splnění obecného snu a zároveň nejen český „bod obratu“. Druhá událost, vstup do 21. století, vyvolala euforii znásobenou faktem vstupu do třetího tisíciletí Evropy.

Obě události významu tak fenomenálního zatlačují literárněhistorické úvahy do pozadí, ne-li mezi malicherné drobnosti kdesi na okraji velkého procesu. Mimo jiné si však uvědomme, že po 41 letech nesvobody slova došlo k odstranění cenzury — všeliká falšování a komolení dodnes přetrvávají. Návrat do relativně normálních časů je svízelný a kormutlivosti se nevyhneme.

Pokud jde o prožitek konce století, ozvala se nejednou otázka, nepřipomínají-li poslední desetiletí 20. století podobnou „atmosféru konců“ na sklonku století devatenáctého, tedy dobu takzvané české dekadence, čas však literárně nijak úpadkový. O sto let později se „tíseň let“ prolínala s radostí nad pádem doslova světoborného komunistického „pokusu“ dovršeného sovětskou okupací. Jen těžko hledáme básně z roku 1989, které co do poetické i politické intenzity mohou soutěžit s básněmi roku 1918 a 1945. Viktor Dyk napsal v noci po 28. říjnu 1918 báseň s vidoucí výzvou:

*Nezapomeňte na svých otců bludy,
nezapomeňte běsů v nás!*

Reakce českých básníků na Listopad 1989 jako by se skryla mezi strofy veršů, emoce nepropukaly, ale byly nezapomenutelné. Ve shodě s poezií jiných evropských zemí nořili se i naši básníci do minulosti kontinentu, do středověku (v tradici romantismu?), ale i do pravěku...

Básníci tohoto období nejsou spjati společnou poetikou; houfce, o nichž se někdy mluví, nejsou skupiny v někdejší slova smyslu, nýbrž volná různorodá

seskupení, zvláště kolem časopisů. Jeden z těchto básníků si položil otázku: „Co děláme?“ A odpovídá:

*Zabýváme se prostorem,
mlčíme, mrtvé necháváme spát.*

Prostorem básně jsou každodenní scenerie s každodenními úkony, jejím prostorem je však i samota, je jím les, ale i melancholie; vynořuje se to, čemu se dříve říkalo existenciální otázky. Jazyk tohoto prostoru zná ironii (tedy hlubší význam), ale i mnohem vzácnější sebeironii. Někdy, bohužel pořádku, se slova propletou a vybuchnou žertem. (Druhého Oldřicha Wenzla, básníka specifického lyrického humoru jsem pohříchu nenašel.) A co éros? Inu, často se přesmykne v sex, leč v bulvárním přizpůsobení. Efekt, kdy se náhle, zvláště v pointě, objeví „nepatřičné“ slovo, jaksi zlacíněl.

Oblíbená otázka Františka Hrubína: Co básnické lásky? Viditelný je Jiří Orten, že by díky četným nositelům Ceny Jiřího Ortena? Snad i František Gellner, a to nejen v jednom případě. Žádná kolářovská škola básnická? Kupodivu. Ani v „městském mnohohlasí“ Skupiny 42, ani v relaxaci typografických her na přechodu k čistému výtvarnu. Mikuláška a Juliše jako by generace „z konce tisíciletí“ neznaly, vzpomínkově se mihne Skácel a bezděčnými citáty i atmosférou (Praho, div se!) Vítězslav Nezval, kdežto František Halas je sem tam přítomen v přiskřípnutosti veršového nitra a pozdní Blatný ve sklonu k makaronštině (míšení jazyků je dnes běžné široko daleko).

Verš je konkrétní tvář či corpus delicti poezie. Jak s ním zacházejí naši básníci? Inverzně pokroucený, vznešenost předstírající slovosled je na vymření, přirovnání navozené slovcem „jako“ rovněž. Je to zvláštní, ale životnost si díky „krátkému spojení“ podržela takzvaná genitivní metafora (divizny tvých vlasů, kopýtka úzkosti, hora strastí).

Na první pohled a poslech je to jasné: dominuje volný verš, a to v mnoha roztodivných podobách, z nichž ta divá je ve znamení chrlivých obrazů, břeskných asociací a rozkouskovanosti textu do rozličně umístěných veršů a strof, kdežto hravý volný verš pracuje s eufonickými hříčkami, střídá harmonii s kakofonií, neologismy s archaismy.

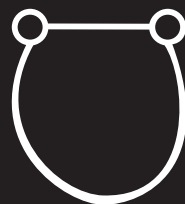
Souběžně probíhá v poezii psané tradiční formou — to jest pravidelně a rytmovaně, byť málokdy se staromistrovskou perfektností — podivuhodný proces rýmování. Objevují se stále hustěji asonace (všechno — nehnout, zavírání — najít, piva — zírání), relativně nové rýmy, zvláště s cizími slovy (vyli psi — elipsy, ovocné — na noc ne, billboardy — marodím), posléze se objevují rýmy, které

zčásti vzešly z překladů ruské poezie a dříve se vymykaly, to jest považovaly se za chybné, za parýmy (mršíně — vrší se, květin — k nebi, na rum — emisa-rů). Konečně houstnou i aliterace, což je opakování stejných hlásek na začátku sousedních nebo blízkých slov, český termín: náslovný rým (Suché sochy stínů, Úplně úzké úly). Vyskytnou-li se takovéto prostředky náhodně v básni s klasickými rýmy, mohou se považovat za rušivou neumělost. Co však s básněmi rýmovanými takto systematicky?

Končit zamyšlení nad *Antologií české poezie II. díl (1986–2006)* otázkou? Proč ne? Verše jedinců i houfců z doby těsně před rokem 2000 i po něm jsou jednotné ve své téměř absolutní nejednotnosti. To je slibné.

Ludvík Kundera





Petr Kabeš
Miloslav Topinka
Petr Halmay
Martin Langer
Jaromír Typlt

Petr Kabeš

Petr Kabeš (1941, Pardubice — 2005, Praha), básník, samizdatový editor, v 60. letech šéfredaktor literárního měsíčníku Sešity. Po roce 1986 knižně publikoval sbírky básní *Odklad krajiny* (Mladá fronta, Praha 1970, náklad zničen; Rozmluvy, Londýn 1983; Mladá fronta, Praha 1992), *Obyvatelná těla* (samizdat 1974, 1976; Nakladatelství Libereckých tiskáren, Liberec 1991), *Skanseny* (samizdat 1981, 1983; Atlantis, Brno 1991), *Pěší věc* (samizdat 1985; PmD, Mnichov 1987; Československý spisovatel, Praha 1992; Cena Jaroslava Seiferta), německy výbor ze své tvorby *Das Brocken Gespenst* (v překladu Jiřího Gruši; Edition Palais Jalta, Frankfurt am Main 1993), knihy poezie *Těžítka* (Mladá fronta, Praha 1994; Výroční cena Nadace Český literární fond), *Cesta si nás našla* (Spolek českých bibliofilů, Praha 1994) a *Básně* (Theo, Pardubice 1995). Nakladatelství Atlantis vydalo autorskou retrospektivu Kabešova díla, v níž vyšla definitivní podoba všech jeho sbírek: *Pěší věc a jiné předpokoje* (1998; *Pěší věc*, *Předpokoje*, *Soukromí trojzubce*), *Krátké letní procesy* (1999; výbor z prvních sbírek, *Krátké letní procesy*, překlady, *Odklad krajiny*, *Příchod stínů*), *Kámen ze srdce* (2000; *Obyvatelná těla*, *Kámen ze srdce*, *Skanseny*) a *Těžítka, ta těžítka* (2002; *Obehnán deštěm jako ostnatým*, *Těžítka*; Státní cena za literaturu). V tomtéž nakladatelství mu rovněž vyšla nová sbírka *Cash* (2001; *Vorvaň Pequod*, *Char*, *Životospráva ocúnů*).

Podílel se jako editor na přípravě *Slovníku českých spisovatelů: pokus o rekonstrukci dějin české literatury 1948–1979* (samizdat 1979, 1980; '68 Publishers, Toronto 1982), později vydaného s titulem *Slovník zakázaných autorů 1948–1980* (SPN, Praha 1991).

Photo © Jan Trojak
(archiv Anny Kareninové)





TEPRVE POD PROUDEM

[/bystřina/ je povrch,
a těžší věřit víře vlastní budované
[jako chrám
než důvěřovat tobě. Někdo
postrádá intonaci
— akordem v tónu žít! —
a ty jsi hlas. Skalničky času,
kdy osvojeně můj. A praskalina míst,
kdy ozvěna skály staví.
A jakože hloubit chrám v masivu
neznamená hroutit žití hmoty
ale zhmotnit dech,
je taky pěna dna. Ne bohužel,
žal Boha však. Náruč
jako oceánskej kvelb,
a těla úsvitu, slabosti smedné
v konturách odhodlání,
protože skutečnost je vůle možnosti.
(léto 86)

Z TEBE I SLUNCE SÁLÁ,

ještě je vidím
mimo tebe,
je to zatmění.
Přišel jsem do tebe umřít, právě,
když jsem se měl narodit.
(1986)

HŘÍCH, ALE MALÝ.

Dědictví, ale devalvované.
Začnu-li mžít, nelehko
bude lijáku. Cizí
[/Schikanederovy sotva/
lampy na to kašlou. Souchotě
[nehrozí,
jen sucho vzdálenému Čadu.
Všecko hrozivě blízko,
krom tebe. Žiju poušť,
mizivou ale jako posílení
[pokrevního,
jenž vzdálen o tu krev.
Připomínky v oblakách tlamatějších,
niveč se vrací proti krvi,
štedrovečerní nepěstěný bonsaj
[s prskavkou
je terč,
pepř koření. Není sdílnosti,
pokud upíráno právo
vkročit jí stínem ve tvůj stín.
(léto 86)

x x x

*(Jizvy zanechával
ve svých stopách,
pokud možno
neohlížeje se,
aby nezatratil cestu,
aby cestu neztratil.)*

(1996)

*(Předpokoje,
in: Pěší věc a jiné předpokoje)*

DNY — HLUCHAVKY

kdy je každá hudba němá,
kdy je každé slovo prázdné.

Pod viaduktem
slepecky civí
srostlé pýchavky.

STRACHY NEVIDĚT —

Kudy teď krouží Strachy?
Krouží labyrint,
nezrychlený disk.
Dorůstá měsíc,
nejspíš na třetí noc úplněk.
Labyrint krouží,
nedopsaná čitelnost couvá
/mlhovina/
soustavou časovaných vteřin.
Vytrásaný peršan hvězd.
Na Páhlavího koberci v r.

[sedmdesát dva
v Belvederu v patře jsem spočíval,
antisemita v přízemí, znárodněný
[krejčí,
vyškrabával do čaje vietnamský
[citron:

úsměvná galej galerií,
první štace před počasím Charty —
hlídač hlídaný Hradní stráží:
Nesrozumitelnost jednoduše je,
lam si s tím panty,
narůstá nezapsaná čitelnost.

ZATLOUKAT ČAS

úmorná dřina vedřin:
žádný hřeb
žádný trám
dokonce vlastní ruka nežádoucí,
[a sbíječka

nepatří už ani nad asfalt:
ten páře zespod pampeliška,
nauč se
být fízlem asfaltu a pampelišky,
tři pět dnů sledovačky,
jediná tvoje dovednost to je —
zatloukat čas
/já jsem jej zatloukal/
odmítnou vypovídat
/držel jsem se toho/ —
dobře, a co teď?
když sama podstata
zviklána interpunkcí přebíranou
[jako hrách,

když je čas
přemítat: hlavička hřebu ocelistá —
ale nožička? snad pata jako ostří?...
takové věci, nedostatečnost
jež přepadáva za úmorných vedřin
trvá, když pominou.
A v tiché zběsilosti práce slov
nevíš, zda přemítat
neznamená nevratně se přereknout,
vyrovnán téměř s libelou
vyrovnán s téměř libelou
znejistěn takto
: rekapitulovat nebo katapultovat? :
odmítnout volbu musíš,
intimity asfaltu a pampelišky
vědí svoje o tobě.

(Soukromí trojzubce,
in: *Pěší věc a jiné předpokojce*)



T /

Jazyk — brzy — nazývati. Svého času
jediné vybrané slovo.

Blýskavice, ticho jako hrom.

(Mrknutí na život.)

Pověstem jsme dlužni některé
[jejich postavy]

Dálky jsou trvalky.

Kořeny stromů, kořeny slov
[— korunované.]

Nepřeložitelná slovní hříčka přírody.

Příroda hazarduje bez výjimky.

Román stromu,
banalita papíru.

Rukopisy mají uši.

Útěk od sebe = útok na sebe.

Dovede sedět mezi jedinou židlí.

Obyčej, návštěvní hodina.

Položit život.
/Položit život./

Nepřeložitelná slovní hříčka přírody.

Cela jako špatná celistvost.

Také nula představuje celistvost.

Vajíčko v kleci.

Dám-li oděv do čistírny,
jako by mě ubylo.

Řemeslo zapomínat,
zlatá hladina.

Cíl vyšel nám vstříc.

Zmeškat krajinu,
zabloudit v čase.

Paměť čerstvě mrtvá — po tři dny
budou jí dorůstat nehty, vousy, vlas...

Cestopisy nadějí, dějiny obav.

Konec nás přetrvá. Konec
[— pohrobek.]

Sníh zarostlý loňským mechem.

Kde skrývá krajina svůj šatník?

Prodat tělo vlastnímu stínu,
když poledne je na krku.

Co jsem sklídl, to zaseju.
Dobrá slyšitelnost dalekých vlaků
[po bouřce.]

Do spánku se upadá,
do snu stoupá.

Ve světle lze utonout,
v rašelině zkamenět.

Mír hluboký jak bezvědomí.

Ležení lidí na útěku; rozbité stany.

Kostely mají lodě, města břicha.

Polní lahve neskrývají poselství.

A traviči studní
žízní pomřeli. (Mrtvé jazyky.)

Slova na pochodu,
myšlenky na odletu.

Mezi kameny a sluncem — vždycky
[ještěrka.]

Člověk má k zemi blíže než k podlaze.

Slabé stránky silných slov.

„Pointa neznamená konec.“
(V. Stiborová, v rozhovoru)

„Udržuj v pořádku i cestičku
před svým hrobem. Děkuje.“

Stolečku, ustel si!

(Těžítka,
in: Těžítka, ta těžítka)

KADIŠ? ZASLECHL

[/JSEM/: KABEŠ,

řekl /:cash/. Hotově,
za hotovosti krutě smírné.
O dřevo, hlavo
o dřevo, orle. Cinknutí cinku
o nálevní
o výčepní pult.
Banca rota — obraznost byla doslovná
tam na březích Arna.
Obchodní lavice stoly
ve veřej přepáčený,
ve dveře.
Ve dveře lítací —
padající orle
větrná hlavo.
Obcování /slov taky/ jako obřad.
Letokůra.
Letoludra.
Oděna úporně,
úsporně svlečena.
Posloupnost prvočísel.
Nov prvovstup.

květen, pondělí, ☾

JE PO PTÁKÁCH.

Včerejší okvětní zvon
sezobala noc.
Životospráva ocúnů.
Usebraná zeleň, žrádlo pohledět.
Rez rozpukaných okapů.

září, pondělí, ☾

STALI JSME SE

[KANDELÁBRY

kandelábry
kandelábry
kandelábry
kandelábry
kandelábry
kandelábry
kandelábry
kandelábry
kandelábry
ty potom odešly

/Tristan Tzara, 1916/

*(Vorvaň Pequod,
in: Cash)*

„POVOLÁNÍ: NÁPOVĚDA.

Kdo mě to zaměstnává?
Kdo měštná?
Bublaninou slov,
velbloudím šlemem
vzápětí na chvostu nozdry zmrzlém
/verš který bolí/:
— Co skomírá vnějškem ve mně?
— Co vnitřkem za smrt ataknu?
Leskové víry prachu,
poryvy rytmu žiju
žiju větnou vazbu samce
větvenou v sekáček samičí
povolán takto:
nahoru vzadhlav
jícen zvratek
nahoru zvratek
jícen vzadhlav.
Vypeckovanými mandlemi.“

leden, úterý, ●



I

ZÁCLONA PRŮSVIT

záclona protisklivec

/fasetami střet/

...

Mušelín zamžen v obzor

/vlaze/

mušelín vlaze v záhyb vlá

...

Fosil vryp – to ten se krabatí!

...

/mucholapka nástřely poďobaná

v úchyt not;

úlí se včelín/

2

Slunce volí zákryt se sebou,

...

rovnováha ze dnů dna

...

3

Ze šupin vyvinul se

prapor per

V zákrs hyne

pancír šum /.../

Odlišná, vstupuje řeka, vzduch

[rovněž

norou nouze. Pardon sám

/.../

4

Houšť, krásně, houšť!

...

Póry, jsou kosočtverečné!

...

Na poušť jich nevybylo!

/Památce Jana Loptaky/

srpen, úterý, ☾

*(Chat,
in: Cash)*

ZATRPKLÉ KOUTKY ÚST,

vymetený kout duše.

V drobném protivětru hvězd

strhla se mela znamení,

příznaků, dořknutí –

náradí obnošené v řád.

Pěstovat nebo chovat?

Roub ovcí v posloupnosti jeteliny

pod sousedstvím broskvoně

pracně vypěstěný zákrssek

– odolné budování

ruiny ticha v cirkru

zábavního průmyslu.

Nedělní cirkulárka verše,

verš svátozář.

srpen

/TLEJE ŽÁBA NA

[PRAMENI /,

co povídat:

jednohubka

nejeden štěpí pysk

Stín borcen

branou borců

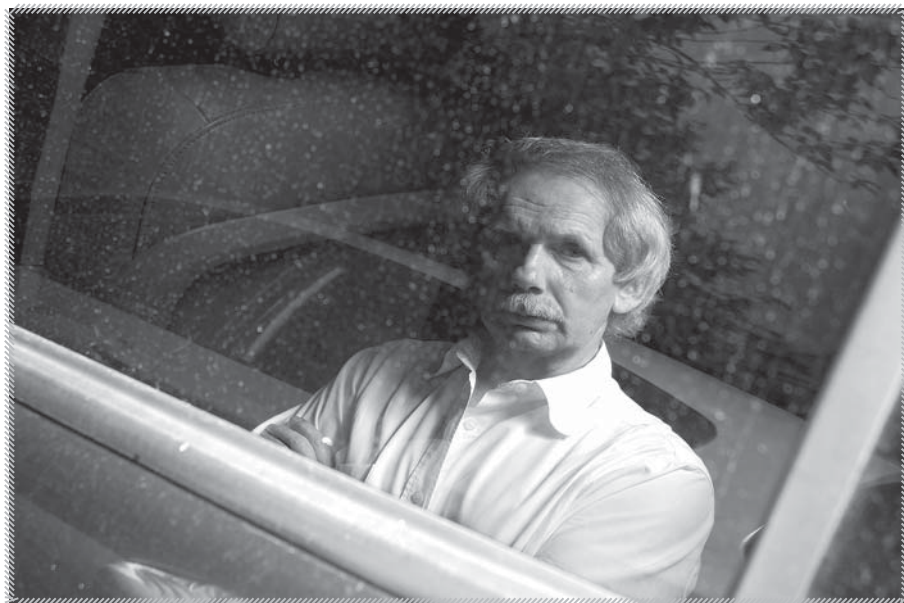
v mrzkost

nebetyč

září, neděle, ●

*(Životospráva ocúnů,
in: Cash)*

Hranaté závorky naznačují
přelomení verše. Toto značení používáme
dle typografických zvyklostí.



Miloslav Topinka

Miloslav Topinka (1945, Nový Etynk), básník, esejista, od roku 1969 do zastavení redaktor literárního měsíčníku Sešity, editor. Žije v Praze.

Po roce 1986 knižně publikoval básnické sbírky *Krysí hnízdo* (první vydání 1970, zničeno; Mladá fronta, Praha 1991) a *Trhlina* (Trigon, Praha 2003; Cena Jaroslava Seiferta).

Je autorem monografie „*Vedle mne jste všichni jenom básníci*“. *Zlomky a skici k Jeanu Arthurovi Rimbaudovi* (Trigon, Praha 1995). Uspořádal mj. antologii dokumentů a manifestů *Vysoká hra / Le Grand Jeu* (s L. Šerým; Torst, Praha 1993), texty Jiřího Koláře *Snad nic, snad něco* (Trigon, Praha 2001) a *Záznamy* (Paseka, Praha 2002) aj.



x x x

Písek hoří.
Nesnesu to světlo, tu tíhu světla
na prsou.
Kosti praskají, kůže svažtělá.
Písek rozžhavený doběla.
Světlo mě sežehlo.

x x x

Do prázdných důlků vkládám oči
a z očí vytryskne světlo. Z úst vítr.
Vítr zvolna tuhne.

Oči zničehonic tak neprůhledné.
Šepot. Šeptání z očí do očí.

x x x

Oči.
Hluché, husté, hluboké.
Za tmy tuhnou, hned zas tají.
Oči, prsty, žebra, rty.
Učím se dotýkat.
Nejdřív jen konečky prstů, pak celou
dlaní.
Vlny písku zaplavují tělo.

x x x

Tudy ruce, tamtudy rty.
Přeléváš světlo z dlaně do dlaně,
jemně, něžně.
Proudí ti prsty, ústy. Jiskří.
Prýští z tvých prsů.
Naráží mi na čelo, na spánky,
tlačí na klíční kosti.
Mám plná ústa světla. K zalknutí.

SVÍTÁNÍČKO

V dutině stromu pytel tmy
ve větvích havraní hnízdo
křís ho! plátno se trhá
brzo se rozední
Červánky měkce na dlani
hvězda tak blízko

Světlo se klube režnou
plachtou nebe
proráží šterbinou rtů
skořápka praská
řeč mezi prsty zebe
Prostor je hluchý
polyká tmu



x x x

Padá hvězda
vosím hnízdem
polehoučku
kolem očí do úst

jizva za rty
plná světla
zase mizí
to nic, to přejde

tenká blanka světla
nakřáplá
tlačí na víčka
dech se láme

hvězda naruby
naráží na zuby
až ji spolknou
sklouzne dolů

zrána znovu
očima ušima střemhlav ven

VÍRY — TRHLINY

Moře se zvlíní, vznikají
hluboké, mocné víry — trhliny.

Mohutný sloup
vody naruby,
strhává vše dolů,
hluboko, tam —

x x x

Ranní husté světlo
medově vláčné
stéká po jazyku

přepadá
(hrtanem dolů / kůrou stromu)
hlubinkou mezi rty

svírá to, pálí
svrbí v krku
lícni kosti zakryty

mám to na jazyku
řeč zamrzlá, ztuhlá
na čtyry uzly

mrazí mě v zádech
v kostech
tráva tiše roste

čelo, víčka
kořen jazyka
prostě

(Polykám / světlu odvykám)

VÍRY — ZÁCHVĚVY ŘEČI

/ Nabídnout vše, co mám —
šepot, hučení, bušení, bručení,
brumlání, mumlání, úder hromu,
příliv, odliv, mořskou pěnu,
hvězdný vír — /



/KOMU TOMU DÁM/

Ráno co ráno čekám na přilet havranů
Přilétají
Prosvítají
Hvězda zamrzá

Dotýkáš se dotýkám
zvolna si zvykám
na prázdno

Sem tam zakřupe sníš

Svítá
Kůže prosvítá
mezi křídly
světlo zašustí

Probouzíš se
Rozpouštíš
tmu na jazyku
jen tak
ze zvyku

Světlo v hrsti
mezi prsty
přetéká

Kolena blízko
Oči hluboko

Nejdřív oči, rty, dlaně
Oči o něco blíž

Pramínek světla mezi prsy
klouže po jazyku
rozpouští rty
Polykám
až se zalykám
pronikám
dolů, hluboko dolů
jak nejlouběji to až jde

Pod kůži, za kůži, za oči, skrz

Slyšíš? Zas to křuplo
Křídla havranů
protrhla oblohu

Ostré světlo

A pak už nic

A pak už nic

(Trhlina)

Petr Halmay

Petr Halmay (vl. jm. Petr Šiktanc; 1958, Praha), básník, prozaik a publicista. Žije v Praze.

Knižně publikoval sbírky poezie *Strážná záře* (Československý spisovatel, Praha 1991), *Bytost* (Sdružení na podporu vydávání časopisů, Praha 1994), *Koncová světla* (Opus, Zblon 2005) a knihu próz a básní *Hluk* (Hynek, Praha 1997).





NENAROZENÝ

Za oknem blouznění na stole lásky
červiví světlo
v starých bonboniérách.
Pramáti smrt nechala odemčeno,
budíky tikají za dveřmi na skříních.

Chtěl by ses uslyšet ještě
za těmi dveřmi?
Chtěl bys být strašně živ?!

Tvé dítě v klidných,
dědečkových šatech
pláče už, kope za nejtenčí zdí,
žárovka mžourá přes rozbitý Betlém.

Z přístavu Bubenče dlouze
se rozléhá
troubení šífů v čirém, obřím ránu.

MŮJ BETLÉM

Šest, sedm suchých pelargoníí
v okně u rodičů
vidí člověk,

který,
jakoby na poslední chvíli,
přijel tramvají
ze středu města.

Průhledné vemeno noci,
rozřízlé nožem hvězdy,
krvácí čirým světlem.

MLÁDÍ

V předjarním večeru,
kdy vzduch se třpytí
jak výkladní skříň oční optiky,
jdu bez cigaret,
s hodinkami v hrsti —

děšť se sněhem bez konce lítá
Občanskou plovárnou.

Padají,
padají velké kusy sněhu
na hlavu moje matky,
na obrázkové časopisy,
na slaměný klobouk,

dvě vytřeštěné sprchy trčí
jak mladé statistky.

Strejdovi vlčáci,
co celou noc štěkají
v angreštech za domem,
budou mít k ránu vylekané oči.

(Strašná záře)



VESNICE

I .

Staré světlo hvězdy line se
na tuto zemi...

V této záři
stojí můj mrtvý děda
s velkými, oranžovými ústy.

Pes Dajna běží
po zabláceném dvoře
kolem pivoňek a jirín
vlajících v třpytícím se vzduchu.

Na záchodě zapomněli zhasnout,
lavór s vodou stojí na schodech.

ILUZE

Moje existence — plná naivity —
vyplavená na noční břeh města,
existence bez očí, šance pochopit
celou pravdu.

Text, který nelze označit jako poezii,
vytváří pohyb,
masačky létají májovým vzduchem.

Za křišťálovou stavbou blázince
prosvítá zcela nový objekt
špinavý od mé krve.

Krematorium,
ve kterém hoří drahá těla
našich rodičů,
září nad Prahou
jak lampa.

VIDINA

Zatímco ze zahrad na jaře
stoupá prach,
dobytek dýchá syrový vzduch rána.

Jeho mozky —
zmítané jakoby týmiž pocity —
prosvítají lebkami v řídkém šeru.

Zbabělí — odděleni od matky
zíráme z druhého břehu,
skvělá iluze průzračného proudu
valí se stvořením.

Je to fantastická hmota prázdná
tekoucí našima očima.

Navěky odděleni od podstaty věci
zíráme na ohradu
zemědělského družstva,
rýsující se jak náš vlastní negativ
v nezemském, chladném ránu.

(Hluk)

(Bytost)



BYTOST

Psát verše v jednačtyřiceti letech.
Jaký úpadek.

Milovat otisk času
ve vlastním mozku.

Obrazy mizí za obzorem v dálce.
Obrazy, city, vlastní příběh —
všechno.

Kráčíme stále starou ulicí
a ona stojí dál ve dveřích umývárny —
nádherný barvotisk,
co nás stál celé mládí.

ZA SKLEM

Slzy v očích čtrnáctiletého syna...
Po rocích scén a srdcervoucí lásky,
po rocích nadějí a prudkých odcizení
polyká slzy ve svém pokoji.

Snad že jsme toužili
po příliš velkém štěstí.
(Třebaže stálo necelý krok od nás.)
Když vidím obrys jeho drahé hlavy
za matným sklem
ve spojovacích dveřích,
na které padá zářijové slunce...

(Koncová světla)

HLAS

Dnes už spíš mlčením
mluví ke mně ten hlas —
a možná jinde a skrz jiná ústa
znějí ta slova...

Dítě jde se psem
podél zdi do kopce:
člověk a zvíře v podivné vzájemnosti,
člověk a zvíře v houstnoucí tmě.

Jinak je klid.
Jen stíny oblaků
se sunou po trávnících
sousedního parku:
bělavé skvrny na vysokém nebi.

Dítě jde do kopce.
Jak čepel bořící se do neznámé hmoty
bez odpovědi.

(z rukopisu)



Martin Langer

Martin Langer (1972, Varnsdorf), básník, fotograf, žije v Praze.

Publikoval básnické sbírky *Palác schizofreniků* (Pražská imaginace, Praha 1990), *Animální evangelium* (Mladá fronta, Praha 1992), *Já nezemřu zcela* (Protis, Praha 1996), *Průsmyky* (Host, Brno 1997) a *Pití octa* (Host, Brno 2001; Cena Jiřího Orteny).



ZAVRHNĚTE UMĚNÍ A PŘEPYCH!

vykřikl Lao-c'
a Wu Tao-c' namaloval
na zeď císařského paláce
nádhernou krajinu a pak do ní
před očima užaslého císaře
vstoupil a navždy v ní zmizel

ZRUŠTE BARVY
A ZÁKONY MALÍŘSTVÍ
vypíchněte oči malířům
a lidé znovu najdou
svůj přirozený zrak!
horlil Čuang-c'

a Li Po se utopí v jezeře
když opilý se nakloní
přes okraj člunu
aby z vody vylovil
obraz měsíce

ALLEN GINSBERG SE ZEPTAL
Ezry Pounda
Vy nebo Cantos nebo já?
a Pound mu odpověděl
Svůj plátek růže uchovej,
až uplyne čas růží.
Nevěř, že zlíbá tě smrt bledá,
že v temném příbytku
přítele najdeš jak já
a nové růže že tě budou hledat.
Mou schránku vezmi
raději než prach, co z loňska schne;
čas oklame tvou naději,
mé oči ne.

ZAVRHNĚTE UMĚNÍ A PŘEPYCH
však báseň v srdci
je

(Já nezemřu zcela)

x x x

nemyslím na ženu
ani na muže
když ručkuji nahý
ve větvích mohutného kaštanu

není zde strach
že mne kdosi spatří
ani strach
že spadnu s tělem šíleným

je toto jediné co mne uhranulo
jako van Gogh nutím strom
k orgiasnické řeči

(Průsmyky)

MOJE SAMOTA má bezkrvé rty
zkrátily by se jí žíly
kdyby mnou promluvila
Kdyby mnou mluvila

chodil bych starobinci
a lízal nepotřebným proleželé údy
lízal bych jejich lůžka
promáčkla viděním

Moje samota je boží rodina
Uvnitř
vně tedy tady
na zemi — jakýsi výlet
ale není to let
pakliže pták létá jako já
přerývavě k smrti
vyděšený



VYJU SI VESNICÍ Do tmy
opřený podvratným hlasem
— To co mi vezmeš
vezmu si zase

Zase za psa
kterého přejel „náhodný“ traktorista
zase za brány které slouží
k zabítí prasete
šest ožralých na nich
ženy schovávají děti
otcové zpěnění řeznickou ctí

Zase to se mnou chtějí
jenom za dobře
abych neselhal
v psychickém koitu
abych zvěstoval Jěžiška
přestože nabízí záda

Ale je to pouze o ranách
pochlastávám sousedsky
popliju půl
věty půl
slova půl smyslu
nesmysl!

Přečti si MILOSTNOU PÍSEŇ
STARÉHO BÁSNÍKA
ve žluté průrvě je pohled
JAK JEŠTĚ ŽÍT
a já ti posílám na dálku
své přátelství
vzteky
a šňupavý tabák

ŽENA která mne provází
leptá svůj akt na kůru mé mysli
omílá sebou o mé břehy
obrací všechny kamenné smysly
až na dně mne stahuje
ve vírech oběti

Ta žena mnou nenávidí svět
a mateřstvím ho miluje
a miluje tak
že já klesám do hrobu
svědomí
že postrádám svůj odraz
že rukou do hladiny
slepě tuším

Její hra mi připravila zákon:
Samota si mne bere za muže
za ticho bez věna
i když jsem se zrodil
z nepřírozené cesty
cysty pro jakousi schopnost:
klást slova tak
aby mi rozuměla

(Pití octa)



VŠE JE TICHÉ

když přízrakem nocí jedu
 v procesí přízraků
 vracím se domů
 se svým motorem v hlavě
 tam kde mne nikdo nečeká
 nikoho nečekám
 olizují cestu která se stává pustinou
 bez ovocných stromů vojákem
 prázdného žaludku
 bez cíle krajinou rajských fast foodů
 (zní to v ní jako křemíkové vodoo)
 nevidím na poli dravce jako slepice
 nevidím svými koly oči zajíce
 už vůbec nic nevidím
 vše je tu tiché a sněží

ve sloupech světél halucinují
 chryzantémovými květy
 rodí se z nebes kalich v kalichu
 od tenkrát do teďtenkrát Karle
 Malichu!

běžím tedy jsem běžencem
 ve strachu čili s růžencem
 vracím se domů
 se svým motorem v hlavě
 náruč je flaška
 lůžko pak garáž božího práška

už nevydržím další cestu
 Polabskou krajinou
 už nevydržím bez horizontu
 ani vteřinu
 je tu jen chcíp odevšad vidět čísi Říp
 jako Magnetová hora
 blizoučko vzdálený

jako těhotný pupek čítanek
 bez stránek
 a co když je vřed toho co couváme
 vpřed?
 a co když je tvor do ucha lezoucí
 škvor?
 zdvižená buřinka prachu
 pro poslední vor
 a co když je tady nejbližší Slunci?

vracím se domů
 se svým motorem v hlavě
 rožnutá okna v ostrovech
 středních stříd
 i na zuby půjčuj si podepiš krví
 je libo tajemství poznání? pích!
 a mám ženu která mi porodí děti
 psa zrcadlo granule tvář
 jsem stejný mezi stejnými v pytli
 extrudován střevu v upomínku váš
 jsem motor kašlající smích a bolest
 návějí si bere stromy za muže
 od pat je líže obléká šatem
 a první větev už nemůže!

vracím se
 domů se svým motorem v hlavě
 zapínám stěrače abych viděl čistě
 zapínám světlomety na ostrost
 mezi procesím přízraků
 jedoucích kamsi
 dost všeho nemám
 vše nás má dost

(z rukopisu)

Jaromír Typl

Jaromír Typl (1973, Nová Paka), básník, prozaik, esejista, editor. Žije v Liberci a Nové Pace. Působí jako kurátor výstav současného umění a fotografie v Malé výstavní síni v Liberci, zabývá se také hudbou, divadlem, performancí a autorskými nahrávkami poezie („zmutovaná autorská čtení“).

Knižně debutoval sbírkou veršů *Koncerto grosso* (Mladá fronta, Praha 1990) a následně uspořádal výbor ze své poezie pod názvem *Ztracené peklo* (Český spisovatel, Praha 1994; Cena Jiřího Orteny).

Vyšly mu rovněž prózy *Pohyblivé prahy chrámů* (Mladá fronta, Praha 1991), *Opakem o překot* (Host, Brno 1996), esej *Rozžhavená kra* (Votobia, Olomouc 1996) a texty *že ne zas až* (Host, Brno 2003).

Ve spolupráci s řadou výtvarníků vydává originálně vypravené knihy. Mezi tyto bibliofilie patří například *Zápas s rodokmenem* (s B. Jirků; Pražská imaginace, Praha 1993), *Hlavolomy* (s J. Měřičkou; vl. nákl., Liberec 2000) nebo *Zajetí* (s V. Kopaszem; Edice Střelec, Praha 2001).

Je jedním z autorů sborníku *7edm* (Theo, Pardubice 2006).





VNĚVÝHEŇ

Podivný šroub
 zduřelý svou krystalickou mřížkou
 vnitřní magnetická tendence
 neopomene
 vysmát se zoufalému škemrání pralesa
 a galejnickým okovům
 bezpochyby věčným
 a domýšlivé pýše orlů
 a rozmarnému tlachání filozofů
 Obrovský šroub
 vystaven stovkám chtivých očí
 obléván potem roztoužených dívek
 nahých jako křeč stahující obličej
 a obrácených vstříc
 paranoickému řádění
 lián (pokud to dovolí výsek z utajení)
 Šíleně veliký šroub
 vzýván rozjitřenými okultisty
 a ve své podobě medijní malby
 shledáván mstivým hlasem z minula
 desítky fanatiků se vrhly ke šroubu
 a objaly ho přiškvařené štěstí
 u té příležitosti vydána nová
 prorocká kniha
 Megalomanický šroub
 obklopen příjičnými vesmíry
 a nevěřící výhní hvězd
 kam až můžeme dojít
 Navyklý šroub
 odvěky věků na mou duši
 „Nevěřte mu!“
 vyzvala nedozírná Matice
 každodennosti
 „vždyť je to jenom směšný
 Trapný šroub!“

(Ztracené peklo)

STŘELNÁ

Prokrvenou
 Víc o ní bez vyznání
 Námět na popravčí čet u zdi stálíc
 Ráže větší než křížemkrážem
 Rok od roku
 Sen za snem
 Oběžný jako by meziplanetární
 trpkost křísila střelbu
 Dávno už jsem se vymkl
 Unesen ekliptikou
 Oni ještě míří do prázdna kamkoli
 Chám
 Dávno už jsem se rozdrolil
 Oni ještě míří

x x x

Petru Kofroňovi

při troše příští o vše k ránu
 až v příkopě nacházet své
 doklady
 diář léky

(Vniveč)



ZAJETÍ

...
už to není tak vysoko
dole už rozeznáváš

jednotlivé

jedy

A jak se smráká
jedy jedovatí a hlína se drolí
jedy zlátnou a hlína sahá do své tmy

nabrala jí dost
a podrží

na to vezmi

seš to jediný co jedům ještě zbývá
jak se rozzářily že mezi ně zapadáš!

...
(JEN TO NEJJEDOVATĚJŠÍ)

...
možná malinko pohasly
nebo vyhasly úplně

je po lesku nelekej se
zahyň vzejdi splyň

od soumraku už ani do soumraku
od rána už ani do rána

i když to dál běží dál v hlíně zaznívá
zase jen znova furt jen pryč:

zblýskni se
vypěň

zblýskni se

vypěň

(...)

(Zajetí)

x x x

Z: Že nezasaženej se žene dál.

V: A zasaženej?

Z: Ne tak úplně.

V: A to tě udivuje? — Z: Ne tak úplně.

Bral bych to jako zákon. Ovšem
tohle určitě není krajina po bitvě. —

V: I když jich tu leží! — Z: Leží. —

V: Malinko o ně zakopáváme. — Z: Co,
prostě popařili, zakřepčili, trochu se

opili... — V: ... zlomili ... ztěžkli ... —

Z: Jestli o ně zakopáváme... Je ještě
tma, tak zakopáváme! Vyrázili jsme

dost brzo. — V: Nic proti tomu. Přes
kamení by se šlo hůř.

Z: A přes kamení to taky nemůže jít
věčně.

(...)

(že ne zas až)



VÍČKA

*(a když se Bódhidharma přistihl,
že se mu samovolně sklízila)*

Druhé. Zírám jak se řítí k zemi
odráží
a tříští, ještě nevěřím
ještě chvíli se mi zdá, že by se to
snad dalo vrátit
už druhé víčko během pěti dnů

to propuklo
už v druhé čajové konvici otvor který
nemám čím uzavřít který
na mě míří který

A na podlaze střepy

Vkaz se musí psát
zřetelným písmem
Popřípadě i obtáhnout

Netvářím se že nerozumím

Dějsecoděj čínské nebo japonské
natvrdo
že stěží by mohlo být přesvědčivější
A i kdyby tu nebyl chybný pohyb
Děj sám

Tvářím se že rozumím
Přišel jsem k tomu jak k vodovodu
Vytrhané stránky
Zitřejší schůzka, na kterou nebyl
důvod myslet
Jenom jsem sáhl a spolehl se
že u zeleného čaje jako tolikrát
přesmykem druhého
ještě i třetího zalití
Rozumím že se tvářím?

Už se to usadilo, voda je horká
a jestli neudržitelnost,
pak tedy nezachytitelná
Uplyne několik příštích hodin
Myslím, že se setmí,
že nezůstane světlo
Večer se asi dá očekávat

Cinkání svinutých lístků
jemné pocinkávání
Křápnutí keramiky, už druhého víčka

Teprve na patře mi to splyne

Vyladění. Děj se
co čaj

(z antologie
Ludvíka Kundery *Piju čaj*)





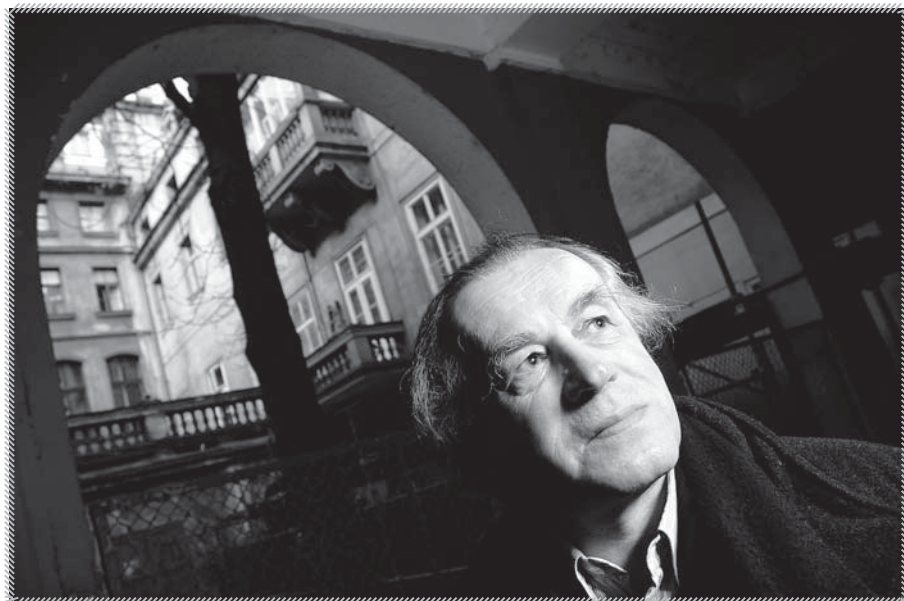
Stanislav Dvorský

Roman Erben

Petr Král

Jan Štolba

Petr Hruška



Stanislav Dvorský

Stanislav Dvorský (1940, Praha), básník, esejista, editor a grafik. Žije v Praze.

Publikoval výběr veršů z let 1958–1985 *Zborčené plochy* (Torst, Praha 1996), básnické knihy *Dobyvatelé a pařezy* (Knihovna Jana Drdy a Klokočí, Příbram a Praha 2004) a *Oblast ticha* (Knihovna Jana Drdy a Nakladatelství Pavel Mervart, Příbram a Červený Kostelec 2006).

Je také autorem souboru básnických próz *Hra na ohradu* (Torst, Praha 2005).

OBLAST TICHÁ

než odejdu
 všechno ještě jednou projít podrobit zevrubnému ohledání
 zkusit zámky u dveří pootevřít a zase zavřít kohoutek u výlevky
 nechat vyšumět rozostřenou tříšť ozvěn v šeru světlíku
 zaváhat pak vstrčit ještě hlavu do jeho chladu
 (ode dna přichází závan zatuchlosti)
 přivonět hodně zblízka k plynovému hořáku
 k té směsi rzi svítiplynu letitých příškvarků a stop po hadrech s mycím
 práškem
 také to co se vepsalo mezi žilkoví šedomodrého linolea není tak docela
 beze smyslu
 černé skvrny po uhlících a tady hluboká jizva po spadlé žehličce
 spleť rýhy po přesunech šicího stroje —
 a už se to valí matka v pláči matka na fotografii zamlada za ní veledůležitý
 jasmín u zděného domku vprostřed zahrady
 už se to valí (jakoby „ve vlaku“): podbradky a zátylky pytle pod očima
 zpocené válečky prstů
 choulolistivé věci podložky pod blatník klopení prádla už se to valí
 rychlé tahy štětcem naběhlé žíly na zsinalem čele
 tváře se obracejí nazpátek jako vyvrácené lebky mrtvých
 z jedné fotografie někdo poulí oči
 světlé pozadí ztmavlo a jen kolem krajů zůstal jasnější centimetrový proužek
 zdá se při otevřeném okně
 a také
 při otevřeném okně vždycky skrytě zazáří modré kachlíky dole u stěny
 stojím tam dívám se bez hlesnutí
 stín si soustředěně nasazuje před zrcadlem široký klobouk
 jsou věci o nichž se domýšlíme že by mohly být někde (*kdesi* — na tajném
 místě) zachovány
 ale z prostoru který byl světlem zbaven své původní temnoty nezbyde nic
 celý výjev zmizí jako když zmuchláme hedvábný papír
 to co opravdu vidíme jsou jen pohrdavé větvy napsané studenými
 neviditelnými plameny
 v nich pak shoří bez výběru kdeco
 květináče s mečíky a bramboříky
 vyjedené mísy i sevření malých závratí

shrabky sena i přidušená zvířata naší potřeby klást odpor
bahenní zábaly cest v tramvaji
významná potukání na čelo
nepovedené nákypy i poplašené ptactvo naší náhlé chuti dotýkat se
popílek letmých zašeptání i nejtěžší kameny a tvárnice
a ovšem: i *ústřední postava starého pomatence*
s jeho mektáním u vidlí
a s celou jeho narudlou krajinou zavinutou do sebe jako pohozené vnitřnosti
co tedy opravdu vidíme...?
to co vidíme jsou jen kouřové náznaky a pozůstatky pohrdavých vět
(plamen zhasl)
sledujeme přehoblovanou krajinu krajinu z podvlékaček přes celou obrazovku
nekonečnou krajinu spadlou z nebe
krajinu odfláknutou mávnutím ruky
pootočenou krajinu bez jediného stínu („území převráceného slovosledu...“)
dole se na vteřinu zjevilo nádherné stavení s oslnivě rudou eternitovou
střechou
opíral se o pahýl stromu
kolena měl naměkklá
sám na nic netlačil hobliny kolem něj jen litaly (natolik mu přeskočilo!)
opíral se o pahýl a rozhlížel se
neviděl kolem sebe nic jiného než agresivitu slepé procesy bezmeznost
destrukce
měřil bezvýsledně nekonečnost rozsahem a důsledností neustávajícího ničení
svým způsobem se bavil („všechno požírá všechno“; „jalová smrt vesmíru“)
věděl i jak je svět samovolně rozleptáván nočními štávy zateklými do spár
a že ne každou prasklinu je možné ucpat cáry odložených svršků
něco se škvíří na obzoru ale pohledy do dálek už ho unavovaly
občas byl slyšen jak zpívá
viděn jak se usmívá
svými mokvavými koleny mohl *tak akorát* vytírat podlahu
bílý podkolenky byly proto neodmyslitelným příznakem jeho vnitřních planin
už jako dítě se děsil kolomazi
vždycky řval když se snášel soumrak na systém převodů a pák
dokonale vytěsnil močůvku v zadním pokoji
přes celý prostor nechával zarputile valit se bělostnou smetanu čelo svaštělé
ukazoval prstem na jektající soukolí: *ostré lokty! vidíte ty ostré lokty?*
jeho starosti mohly být tištěny jako sáhodlouhé romány

místo toho z něj většinou šly jako složité provazce slin a hlenů
 v mládí i stáří tatáž utrápenost
 byl by se snad nejraději sám utekl k výbušninám
 v předním pokoji shromažďoval lahvičky s lékárenskými nálepkami
 ke konci si již pletl části svého těla s psími výměty
 jeho barvitě nadávky a pohyby dlouhých prstů měly na posluchače
 uhrančivý vliv
 jako by neustále odháněl neexistující mouchu
 v nitru však zas a zas srážel k zemi povědomého velblouda
 podivné: všechny kameny na něž narazil ležely na cestě lícem dolů
 následovaly rychlé pohledy všemi směry nahoru i k zemi
 v temnotě starých kaváren kterou vyhledával se v některých okamžicích
 s vytržením dotkl podstaty neuspořádanosti (*nepodařenosti* [?])
 když přišel s teorií mraků plujících vždy pod námi nikoli nad našimi hlavami
 okolní smích se místy měnil v pravé sténání
 tehdy se poprvé objevily stříbřité vážky
 to jsem (ještě) netušil
 kdy a jak
 se budou vracet (a znovu vířit kolem)
 poznámky z té doby se nezachovaly
 nepravděpodobné křížení
 propletenost událostí
 a zejména: zářivá bezvýznamnost některých okamžiků
 jen jako zdvořilé upití
 bílého vína
 hodně se toho dělo kolem ledničky!
 („kolem ledničky“ byl *pojem* sám)
 velmi studené víno —
 víno se studenou zvěřinou —
 a pak spíš propletenost *údů* než „událostí“
 paměť už (trochu) vynechává
 sraženiny
 bytí trhlin
 mezidobí jsou nejdůležitějšími úseky žité neuspořádanosti podstat
 být jimi proplouváme jen coby napůl leklé ryby
 (...)

(Oblast ticha)

Roman Erben

Roman Erben (1940, Praha), básník, prozaik a výtvarník. Žije v Mnichově a v Praze.

Publikoval knihy básní *Artyčoky chána Kučuma* (Torst, Praha 1995) a *Honitba v salónu* (Concordia, Praha 2004).



NĚCO MIMO NĚ

Kaše, útočiště dětství. Závětrí plné zástěr, krabiček
a plíšků. Šedá leptu, větve od čepice až po pás,
spodek samá cihla. Tělo, které nepadá.
Padá jen mračno na hlavu a klobouk podobající se
čepici. Stavba má vycvičené svaly, polabská záda,
jezerní oblíny, nížiny přijímání. Roste do všech stran.
Rukodělné přilby dospělosti jí padnou jako ulité.
Co patří ke skále, nikomu neuteče. Povrch se uhladí
a poplácá, některé části těla se nabídnou postranním
pohledům. Království výhledu nebude nic scházet.
Rozpůlená ryba nevěsty, křoviska v cukrové vatě.
Roztoužený soprán. Ruka ruku myje, držíme se
za všechny prsty. Prohmatat kus po kuse a kořist klást
do špalíru. Viditelná zvířata, gesta v plném trysku.
Přiletět a odnést, odletět a odkvést...
Údy, s kterými se nesmlouvá. Žádná držátka, páky
nebo dráty. Návnady utajených značek, plnokrevná
prkna pod plakáty. Pohledné sousoší pro zahradní
altán přesazené do záhonu. Z profilu psanci blízci
stěhovavým ptákům: čelíme krajině na jedné noze.

KDYŽ KONČÍ NÁHLE SEZÓNA,

stěhuje se s námi i náš přelétavý stín.
Odcházíme z dohledu, diskrétně školeni
v prázdninovém letu. Přesto, že leckterý z nás
ukončí svůj veletoch na špičce nosu, padáme k zemi
v semknutém šiku. Padáme tvrdě, ale vstáváme měkce.
Také Bořek ví, odkud vane vítr. Vystrčí hlavu
z vlgvamu saka a sleduje odtud každodenní cvrkot.
Za nos se nikým vodit nenechá. Protáhne se oknem
na ulici a zbytek těla pak, neprodyšně spojený
s rozevlátými šaty, nechává postávat dál v salónu.
Tam, co se připevňují šperky k hostům
a obuv víc přiléhá k parketu.



NA LOĎ!

Ti, co nás dojmají, chodí spolu pohromadě
a také pozpátku. Ráno, kdy je hlava čistá jako báseň
vygumovaná ze stránky učebnice, postupují napříč
prázdnými ulicemi. Vyjdou ze svého domu a řadí se
do dvojstupu s pravidelnými odstupy za sebou.
Chvílemi se zdá, že se na svou každodenní cestu
připravili. Nastoupí do tramvaje, anebo skočí bez váhání
z mostu na pomalu se šinoucí říční loď?
Vstup je tu vyměřen na centimetr a trup se blíží
v pravém úhlu k obrubníku refýže. Jde o plnohodnotný
výstup před zraky všech zúčastněných. Svět chce být
však klamán a stačí mu jen klouzavý pohyb
po chodníku a bezmyšlenkovité odbočení stranou.
Po žebříku se vyšplhají na loď, skočí na stupátko
odjíždějícího vagónu a povídají si potom, jak dobré
je mít na cestách jeden druhého. Ti, co nás dojmají,
plaví se po světě s příruční taškou z plastiku a zdraví nás
vztyčeným prstem. Podaří se jim vyvrát nad ševlelícími
vlnami regulovaného toku řek?

HEDVÁBÍ Z TOHOTO SVĚTA

Trylkovali jsme pod sochou svobody,
jódlovali před andělem míru.
Jednou týdně jsme se pozvedli,
opřeli o siluetu města a okouněli jako panáci
nastrčení do osvětlených výloh.
Zakoupeným zbožím jsme ověnčili
svůj chátrající vzhled a přítomného soka
na místě zneškodnili.



SLOŽENÍ PŮDY

Šest lahví minerální vody, tři kostky
pokrmového tuku, dřev kostní,
příze z pavučin. Zasypat
dobře uleželou prstí
a naházet na to kamení. Porostou-li
tu někdy stromy,
prodlouží náš pozemek o svůj stín.
Předstihnou nás
svým každoročním zráním.

ROZMÁCHLÉ VZPOMÍNKY

Dvoukřídlová vrata, hlava bez křídel.
Dny zatajené zdí,
záhony uplynulého času,
rezavějící půdorys
ztraceného domova.

HUSÍM POCHODEM

Na každého z nás čeká
krátký potlesk.
Na majora v plášti,
na podruha v chomoutu,
na klusající dav
pod březím stromořadím,
na běžce století
s pomalu stékajícím máslem
po hlavě.

JAKO BY MRÁZ

měl vystřídat vlažnou váhu
podzimního spánku.
Co bylo ubylo, co zbylo nabylo.
Vykresat z opuštěné pihy
na našem břiše
opět kousek minulého léta.
Napřáhnout se i v chrámu!

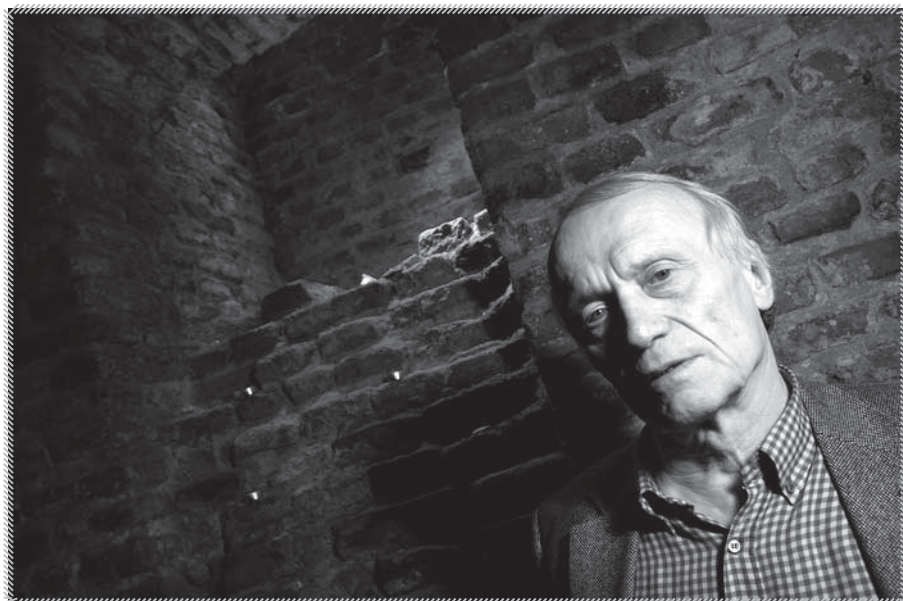
KLOBOUK, PÍŠŤALKA, COP NA MÍRU

Rozloha revíru se nemění.
Tloustneme tiše.
V nakypřeném těle klíčí svatozář,
hold nebes
naší zralosti. Uniknout tichu prerie
za zavřenými dveřmi salónu
a zadupat radostí
na jeho vyleštěné podlaze.

ZÁTAH ŠACHOVÝCH FIGUR

Ruce u sebe a nohy za kopcem.
Nikdo už není tam,
kam předtím utíkal.
S vlajkou pod polštářem
se nikam nespěchá.
S vlajkou mezi nohama
zpíváme národní hymnu.

(Honitba v salónu)



Petr Král

Petr Král (1941, Praha), básník, prozaik, esejista, překladatel z francouzštiny a češtiny. Po léta pobýval v Paříži, nyní žije v Praze.

Knižně publikoval v českém jazyce sbírku básní *Prázdná světa* (PmD, Mnichov 1986), básně a prózy *Svědectví smívaní* (Revue K, Paříž 1987; Host, Brno 2006; Výroční cena Nadace Český literární fond), soubor básní v próze *Éra živých* (Arkýř, Mnichov 1989), sbírky básní *P. S.* ('68 Publishers, Toronto 1990), *Právo na šedivou* (Mladá fronta, Praha 1991), básnickou skladbu *Pocit předsálí v aixské kavárně* (Nakladatelství Libereckých tiskáren, Liberec 1991) a výbor *Med zatáček* (Mladá fronta, Praha 1992). Dále mu vyšly básně a prózy *Týršovské přeháňky* (Vokno, Praha 1994), sbírky *Soukromý život* (Mladá fronta, Praha 1996), *Staronožský kontinent* (Petrov, Brno 1997), dvojsbírka *Chiméry a exil* (Torst, Praha 1998), *Pro anděla* (Klokočí a Knihovna Jana Drdy, Praha a Příbram 2000), soubor básní a próz *Bar Příroda* (Cherm, Praha 2004), sbírky *Masiv a trhlíny* (H & H, Jinočany 2004), *Přesuny* (texty 2003–2005; Klokočí a Knihovna Jana Drdy, Praha a Příbram 2005) a *Hm* (texty 1995–2002; Protis, Praha 2006).

Je také autorem próz *Pařížské sešity* (F. R. & G., Bratislava 1996), *Praha* (Karolinum, Praha 2000), *Základní pojmy* (Klokočí a Knihovna Jana Drdy, Praha a Příbram 2002), *Arco a jiné prózy* (Fra, Praha 2005) a několika esejistických knih. Řadu děl publikoval ve francouzštině, mj. antologii české poezie *Anthologie de la poésie tchèque contemporaine* (Gallimard, Paříž 2002).

VESTIBUL

Naše odřená saka a staré zranění
slunce.
Soumrak vyklidil pod klenbou
hrudních košů.
Město se dál tiše rozrůstá
kolem svých sklepních Sfing.

(Právo na šedivou)

TAM

Ježíši
tam vpředu to zas civí
ramena jeřábu ztuhle
hajlují z pole
nad nimi mrak
přitrouble visí
tlemí se moulův
snad zítřek

S L É T Y

Drží se čím dál víc špína za nehty
opar
v trhlíně koutku V předvečer
cizího století
čaj v konvici chladne odmítavě
až na dno

ROZPRCHLÁ KRAJINA

(† Ivozi Holému)

Příkře teď oslněná stráž
zčistajasna stržený strup
Po pracném ohánění mačetou
v lidském houští
stačí ztémat okem hmatat
trpělivými slovy

Kaňka světla se zčeří
sklouzne z polena
věci dál vzdorují těkání
v hmotě kamene dřeva

(Na zastávce pod stromy vystoupili
hned tři málem s jistotou
blízkého pramene Už
za křovím navždy vsáklí
nepřítomnou krajinou)

dál tajný pohled tmy skrytý
v opevnění těl Ani tvé vlhké
hnízdo není místo

pobytu
Světlo v listí jen rozvírá ztuhlé prsty

Hloub mezi stromy ostří jezera

(Staronový kontinent)



DVOJTEČKA

Známe to, zimní odpoledne je vleklá
nemoc
a nikde nikdo; každá chvíle se chce
přesto vepsat do šedé
ostře jako přetnutí tepny. Ano,
telefonuju teď
s elektrikářovou ženou
a jak říkám, že plotýnky mého
sporáku tvoří kovovou dvojtečku,
nahlížím jí tím do setmělého bytu
až kamsi ke spáčům,
které zná sama jen z doslechu,
skrývá je v bůhvíkteré
spodní
zásuvce, a jejichž klíče jediné se tam
zřetelně zubí šerem
ze dna neznámé kapsy —

VÍME

Váháš malíčkem v bílé poušti knihy
a daleká krajina se rozsvěcí
naším mlčením

TORZO

(Za Janem Skácellem)

Slunce za oknem
otvíralo dům
nikam

Mezi nebem venku a rukou
na stole
celé torzo dne

Pohodí nás to
zpátky do trávy
jak záložku

DNEŠEK JE PLÁŇ

Zas krásně k zalknutí znovu litujeme
co jsme neztratili
a jsme si jistí čímsi nepoznaným
Strom je dóm reptavého listí
a česno tmy nabídnuté k obývání
důvěrně cizí
jak sršení dalekých hvězd v žilách

Kolem v bezedných sálech modré
den nic
neskrývá Z trnoucích cárů oblak
se hrne tělo světla
Ještě se otáčíš za třpytkou
ztracené sekerky
k návsi někdejších manévru a spadlý
cyklista jak plaše zvedá v zatáčce
vidlici bez kola
ji už brousí o kov celé rozlohy

(Pro anděla)



A ZA CHŮZE PRÁH

Stačí teď trochu zvednout pohled
 k šedému nebi
 nad stromy, jak před námi lemují
 bulvár,
 abychom ucítili vzrůstat
 tichou jistotu:
 přijde bouřka. To, co doléhá za zády
 a tlačí nás
 dopředu, ta vražedná macešská tlapa
 i všechno, co s nářkem a hlomozením
 válek padá do jámy prošlé noci,
 už netíží. Sotva, že někdo
 před námi zvedne ruku
 a přiloží vztyčený prst k mrakům,
 aby jim změřil tep.
 Postačí pak zabořit tam vpředu
 svou trochu živé váhy
 do pohostinné závěje prachu,
 nechat ji zlehka,
 pozorně se přehrnout
 přes oblýskaný kraj našich klobouků,
 přes toporná ramena sak.
 Bouřka bude tady, my celí v tom
 krátkém zabušení dveří
 o její rám, navždycky chycení
 ve svém maléru
 a už šťastně venku, spolu a sami.
 S každým krokem navíc
 se vpředu zvedá hřmění, jde samo
 k nám. Na lísce ve stínu pasáže
 už teď mezi povadlými trsy
 banánů cení plastická hračka
 svou syrovou, rozjívěnou žlut.

ZADNÍ SÁL (ČERNÁ, BÍLÁ, DĚŠŤ)

Děšť jak ve starém filmu. Vždycky tak
 přšelo,
 pořád táž deštivá středa.
 Znovu zkoušet žít.
 Prší, jít aspoň někam hrát
 černobílý biliár,
 zabydlovat filmové šero salonu
 hrdinskými rozmachy tága,
 prohánět koule, bledé hroudy sádla
 po asfaltovém suknu.
 Prší, voda stojí v ulicích,
 vždycky stála.
 Odvždycky to možná stačilo: říci si
 prší, projít vodní chodbou
 až ke vchodu do lokálu;
 rozhrnout závěs kapek, přišerím
 inzerátů, týdnů, proniknout dovnitř.
 Až tam, kde snad poletuje dál
 spáleným sálem
 pár útržků bílých těl —

Děšť, jistota slepce, jak šikmo vsouvá
 bílou hůl
 mezi šedé řádky vody,
 jako tu nejjasnější z nich.
 Snad stačí
 milovat, laskat dál holou rukou
 zamklý kov střed; láskyplně přidávat
 tření svých krovek
 k šumění špendlíků a jehel,
 schnoucích vavříků. Možná až
 k pousmání, němému vítězství —

(Masiv a trhliny)



SLUNOV RAT

Řidič autobusu
má přesnou mušku Podél celé cesty
napříč končícím
dnem sráží na přechodech úspěšně
každou cyklistku
i pěší v rozpuku která se naskytne
A léto
je tu znovu Neúprosně drtíme
nedopalky
pod přeškrtnutým nebem

x x x

(Prokopovi)

Jistěže nevím víc než dřív
co se děje, dál nemám tušení
o výsledcích
ani o existenci voleb a mistráku
— Pořád nic,
znám jen těkavé rozptýlení
okolních papírků
a drobků, tuhnutí knihy odložené
do prachu,
náklonnost popele k popelníku,
vedle nějž spočinul,
chtivost, s níž ubrus pije moje
červené, prchavost obličeje
za tváří, kramli v mátožném těle,
záblesk, co chybí tmě
v intimní skulině města
mezi dvěma vlhce pobledlými zdmi;
nic, až na chvění nepřítomného
života ve všech věcech
a na jasné crčení vody v trhlínách.

SOUSEDŮM

Díky teď šedým
a vlezlým, trapně upachtěným
sousedům
za smírnou vůni kafe,
která od nich táhla
a za jejich zády otvírala dvůr
rozloze léta, jasné terasy zas kdesi
obývané jen svěžestí
ranních gest bez jména.
Díky za vůni, terasu
a nad miskou s kafem
zahlédnutou křtici, plet
čerstvé neznámé
dolévanou dávným dechem domu
i krajiny okolo;
taky za nadlehčení, jež poznala
ve vlaku
cestou sem, zdravená průvodčím
svázaným povinností
jen s klouzavým salonem jízdy —
díky, otravové.
I za trapný, upachtěný život,
který jste vedli za nás.

(Hm)

TERÁSKA

Hebké zvlnění ubrusu na terásce
restaurace na chvíli odhání dotírající
příboj prázdna, pleskání plátěné
stříšky nám náhle hned nad hlavou
roztepalo nebe.

(Základní pojmy)

x x x

Závidíš Standovi ranní fernet,
do konce snu ho pak marně sháníš
po celém městečku, modravý ranní
fernet
k poflámové polívce. Je jistě marné
hledat fernet ve snu,
konečně stejně
jako v okolní Paříži, kde občas číšník
nese ulicí pití na táčku,
nikdy však pro tebe ani pro tvé
přátele.
Naštěstí pořád máme knihy
u postele, ranní kafe,
švýcarský nůž, varhany Yamaha,
jeřáby Thompson.
V koupelně visí tvůj župan,
venku ve výkladech
táhnou armády kabátů.

x x x

Brejle nám shrnují vlasy dopředu,
snad je to k stáru zajímavější;
tolik zas ani nežádáme.
Směšně vrážím ve tmě do láhve,
která se vážně kácí
— a zas nevím: pronikali jsme
přes kamarády
k holkám, byli jsme přes holky
s nimi? Zmatení hrozí z obou stran;
čím víc narůstá zahradám hřebínek,
tím víc se na loukách něco hatí.

x x x

Připozdívá se,
strach nedostal zestárnutím
lepší barvu,
vyspravená slova sotva trochu
podepřou
klenbu mlčenlivého nebe.
Svět je nám velký, vzdálenost
proniká a cloumá těly,
cesta opravdu začíná, až když zas
z rozjetých a řvoucích vysavačů
vystoupíme ven.
Tvé tělo nadzdvížené v dálce
nad obzor,
v závalu světa větrná píšťalka
malých pysků, málem krajina.
Lesk bidla stačí posvítit
na sešeřelý dvůr,
prázdná stránka vyplázne ráno
do dne
bílý jazyk.

(Přesuny)

Jan Štolba

Jan Štolba (1957, Praha), básník, prozaik, kritik, esejista a hudebník. Žije střídavě v Praze a v Austrálii, spolupracuje s literární revue Host.

Publikoval sbírky básní *Čistá vrána* (Edice K, Paříž 1988), *Bez hnutí křídel* (Ivo Železný, Praha 1996), *Nic nemít* (Host, Brno 2001), *Den disk* (Torst, Praha 2002).

Je rovněž autorem próz *Deník pro Marcelu Šternovou* (samizdat 1987), *Provazochodcův sen* (Volvox Globator, Praha 1995), *Město za* (Hynek, Praha 1997) a knihy úvah a esejů o básnících a poezii *Nedopadající džbán* (Torst, Praha 2006).



COMICS II

V podchodu na vytrhaných kachlíčkách je modrým sprejem napsáno: „Death is advertising.“ V koutě sedí špinavec. Nahoře na nástupišti se povalují kelímky od koly a od hořčice, plápolají noviny. Postávající cestující. Blázen na papundeklu si donekonečna upravuje vytrčený palec, aby se pak mohl bleskem a s několikerým papírovým plácnutím dlaní přemístit do jiné, stejně beznadějně polohy. Potlesk, smích, rachocení vlaku. Noc kdesi nahoře nad patry metra je tmavá jako sklep. Klid někde. Někde nahoře řvou hlasité hlasy. V dálce nějaké tělo mezi hlasy zpívá. Jdu dál, mímím muže, který jako by si psal do zápisníku: „Dnes definitivně zlikvidovat pupeční šňůru.“ Věta se vsouvá pod obrázek a už se nemění.

COMICS VI

Příběh muže, který se octl na reklamním plakátu. Obrovský, zvětšený se náhle spatřil, jak vyplňuje Sportku, hádá se s tchánem, otáčí se ke kuchyňskému pultu. Nekonečný ostrov odvrácené tváře. Příběh ženy, jejíž rameno, prs se octly na billboardech po celém městě, aniž by o tom kdo měl tušení, kromě ní samé. Rameno a prs vyslané prorážet cestu davem. Dav použitý jako schránka tajemství. Jiný příběh jiné ženy, která nevěděla nic, ačkoliv celé město jí dnem i nocí bylo v patách. Příběh další ženy: Lhostejnost. Lhostejné tělo, lhostejný obraz. Obraz vyslaný do těla, aby v něm přezimoval za řevu kolemjdoucích. Nikdo z obyvatel města to ale netušil.

(Bez hnutí křídel)



**SUCHÁ JEHLA:
ŽENA S OHOLENOU
HLAVOU**

(ještě Olegovi)

Holé bezčasí za stínem
jednodenních vlasů
zatímco ruce s úsměvem kouzlí slova

(čas)

Propadla v dlaních
a co chtěly říct ruce
stírají rychle ústa jak předstírají účast

(Jehla
v deštivých šrafech za všemi slovy
co jsi mi kdy řekl)

Rozpjaté prsty na nahém koleni
se vzápětí změně
v dva prsty vytrysklé proti nahé bradě
Slova

neslyšet
jen přes celý hustě počmáraný lokál
vidět

hrany prohnutých dlaní Odsouvat
řečené
jakoby na stranu jakoby za hranu

(kde už jsi)

a k tomu smutek že neslyšené
nemůže být i neviditelné

Bez vlasů podoba za vlasy přitažená
do holých skrání ničím
nevyplněného času

(Jednou ses chtěl vyspat
s holohlavou ženskou
a za pár hodin jsem s ní skončil já:

čas už tu není
pro tebe ani pro mě)

Tu její smavou jistotu tak mít
za prachem vlasů nahý stín

teď v dálce u stolu
něčemu směle přikyvuje
skrz nedočkavý rastr běží
ještě jeden film

ustavičná přehánka:
Kam ses mi ztratil
příteli k nepřežití

(Nic nemít)

ZÁĎ BOUŘKY*(Petrovi)*

V jediné prasklině na skle
 umírali všichni
 Ulicí běžel
 jakýsi celkový invalida
 hrbil se a máchal rukama
 sám za sebe stejně
 jako vitrína konzerv
 si do skla sama kývla
 Za nás za všechny
 zvolna
 projížděl kolem automobil
 Děsivé nehybné kapky na oknech
 se draly do kabiny
 Sevřít skutečný směr té jízdy
 znovu se narodit do středu mraku
 jsem chtěl
 Disk do davu
 svědek čehokoli
 Prasklina náhle hrdá i jen
 na možnost vlastních útrob
 zářících do tmy
 dne

Tak málo jsme spolu mluvili
 pár vteřin před bouřkou
 Zád' lodi vzduťá do temného VŠEHO
 svět odkrývá své mrtvé v živých
 finguje náhodné dětské kresby
 v driblujícím dešti křik dovnitř
 do NÁVRATU
 za všechny dohromady lijavcem
 zbrocený vozíčkář

obruče v prstech na pustém nábřeží
 za všechny dohromady
 jsme spolu mluvili
 tak málo

Tolik vody za tak malou chvíli
 padalo kolem
 mongoloidních úst

ZA BOUŘE

Zpoždění deště.
 Narazit tváří do dne.

Ruka na rameno klepající
 past. Neklid po všem.

Za bouře prohnuté mlčení.

Nakonec stejně nevím co
 s dětským časovým znamením.

Otrít se o malý
 kobylí bok.

Jedno oko přimhouřené
 v druhém krutost cest.

(Den disk)



Petr Hruška

Petr Hruška (1964, Ostrava), básník, prozaik, literární historik a redaktor. Žije v Ostravě. Vyučuje českou literaturu střídavě na filozofických fakultách Masarykovy univerzity v Brně a Ostravské univerzity v Ostravě, je spoluvydavatelem ostravského literárního časopisu *Obrácená strana měsíce* a redaktorem časopisu *Host*.

Knižně publikoval sbírky poezie *Obývací nepokoje* (Sfinga, Ostrava 1995), *Měsíce* (Host, Brno 1998), *Vždycky se ty dveře zavíraly* (Host, Brno 2002) a soubor *Zelený svetr* (Host, Brno 2004), který zahrnuje předchozí básnické sbírky a prozaický cyklus *Odstavce*. Nejnovější básně jsou pod názvem *Ruce v krmítku* součástí literárního sborníku *zedm* (Theo, Pardubice 2005).

Podílel se rovněž na kolektivních literárně-historických dílech, např. *Slovníku českých spisovatelů od roku 1945, díl 2.* (Brána, Praha 1995) a *Slovníku českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945–2000* (Host a Votobia, Brno a Olomouc 2002).



ROZVEDENÁ

Několikrát do roka
náhradní milování
S hlavou zvrácenou jako
u zubaře
když vrtačka ukáže
na střed bolesti

Na druhý den se pak
přecení v inzerátu

Ale většinou je klid
svatý klid
Ve kterém pere
vaří uklízí
musí pochopit vnitřnosti rádia
i počty třetáků
(čtyři bez jednoho)
nakoupit vyžehlit
vyplnit dotazníky

A když večer spravuje pojistky
netuší
jak jí šroubovák v ruce
smutně sluší

(Obývací nepokoje)

ČERVENEC

Žhne oltář kredence
trhnutím se budíme
slepeni spánkem
plným deštivých topolů
prořklí
spouštíme nohy
ještě vzlyk náušnic
monstrance odpoledne v kredenci
kolem se zdvihá
domácnost

ČERVENEC

Po deštivém týdnu
větrem zvýznamnělý
park
na parkovišti z auta
jedící rodina
jste mrtví prosí dítě
a míří hračkou

ČERVENEC

Ve tmě svítí
odřený roh
jako když někdo jde
neopatrně podél
skončeného příběhu
na chodbě
rány a kletba
chlapi
stěhují pietu

(Měsíce)



PŘED KOUPELÍ

svlékla ses
čtyřicetiletýma rukama
a otočila se
k zásuvkám
kde už tak strašně dlouho
máme krémy břitvy a náradí
uhnul jsem očima
před tou krásou
a pamatuji si jenom
bílý hřbet
Giottovy monografie

N O C

Skutečná tma je v dětské ložnici.
Hluboká čern. Jinde jen řídké
a vodnaté šero, ve kterém se dá
nakonec všechno potupně rozeznat.

ŽENA V KŘESLE

asi usnula
ruku na břicho
ruku tázavě položenou na břicho
nohy strašně od sebe
mezi rty
místo
děti jsou v houslích
ze všech sil
ze všech sil hrajících

(Vždycky se ty dveře zavíraly)

MOJE MATKA

Na krev se vždycky dívala
opatrně.
Ne, neubíhala pohledem,
ale ani nepřihlížela,
zvědavě nebo věčně.
Lidi stáli na líně a drželi si ruce,
seděli na lehátku,
někde to teklo
a moje matka to otírala,
něco říkala
a dívala se tak opatrně,
jako by mohla všechno
snadno zvrhnout
do hrozného
směšnosti.

Moje matka je velmi unavená,
najdete ji vzadu,
leží u odpoledních seriálů.

PTÁČCI

Takové ty džbány s jeřabinami.
Celý den
domy narvané k prasknutí
odhodláním být spolu.
Navečer v živém plotu u pošty
neznámí ptáčci tak malí,
že nemohou nic změnit.

*(Ruce v krmítku,
in: 7edm)*

VOLAT JARKA

a předtím si připravit
 dva tři důvody
 pro které by neměl znova
 začínat pít
 pokusit se ho přimět k tomu
 aby prodal ten dům
 aby sešel dolů do zahrady
 a nakrmil kočky
 v nejhorším mu zase vyprávět
 co dělá vítr
 právě teď s pugéty šeríku
 vepředu u schránek
 a pak si do kalendáře poznamenat:
 volat Jarka

(in: *Obrácená strana měsíce 3/2005*)

MRAZY

Jsou strašné mrazy,
 ty dělají ten jas.

Muži omotávají potrubí,
 na kolenou vznikají
 nádherné záhyby.

Musí se zařídit
 pár věcí.

Neznamenáme patrně vůbec nic.
 Ale nevážíme si toho,
 a tak naše láska
 je málokdy tak jasná
 jako vzduch nad krysím dvorkem
 v těchto dnech.

TMA

Dívám se do míst,
 kde asi ležíš.
 Tma jak nábytek.

Podle čeho se jednou ukáže,
 s kým jsme byli v životě nejvíc?
 Podle toho,
 kolikrát jsme se zhrozili,
 že jsme s někým jiným.

Dívám se do těch míst,
 kde asi ležíš.

LEDVINY

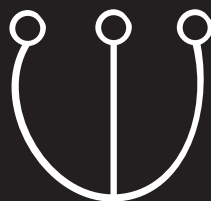
Stahuješ spícím košile
 přes měsíčně bílá záda
 aby si nenachladli ledviny.

To je vše.
 To je kristepane vše.
 Vypadáš u toho jako zloděj,
 cítíš, jak ti nepatří.
 Poctivě sám na své viny.

Ráno sebou škubneš.
 Žiješ, máš žízeň
 a zakryté ledviny.

(z rukopisu)





Andrej Stankovič

Vratislav Brabenec

Ivan M. Jirous

Jaroslav Erik Frič

Pavel Zajíček

J. H. Krchovský

Jáchym Topol

Vít Kremlička

Luděk Marks

Andrej Stankovič

Andrej Stankovič (také Nikolaj Stankovič; 1940, Prešov — 2001, Praha), básník, překladatel z angličtiny, filmový a literární kritik, editor.

Po roce 1986 knižně publikoval sbírky básní *Osvobozený Babylon. Slovenský raj* (samizdat 1979; Inverze, Praha 1992), *Variace; Kecybely; Elegie; Nikdycinky* (samizdat 1984; Host, Brno 1993), *Noční zvuk pionýrské trubky; Patagonie* (samizdat 1979; Trigon, Praha 1994), *Tò by tak hrálo, aby nepřestalo* (Petrov, Brno, 1995) a *Obskurník* (Spolek českých bibliofilů, Praha 1999).

Uspořádal výběr z prvních básnických knih autorů narozených v 50. a 60. letech *Už na to seru, protože to mám za pár* (samizdat 1985) a *Magorovy dopisy* (se Z. Jürgensovou; Torst, Praha 2005), je autorem monografie o Josefu Florianovi *Okradli chudého. Příběh Josefa Floriana a jeho díla* (samizdat 1983; pod názvem *Význam Josefa Floriána pro vývoj krásné prózy*, Opus bonum, Mnichov 1983; Votobia, Olomouc 1998).



Photo archiv Olgy Stankovičové

x x x

Když se zpiju do němoty —
znám to jako svoje boty,
co je nosím od Athén,
co v nich dokolečka běhám —
v kocovině život nechám
v odmlčení dojatém.

Pak hraju hru na děti,
do pece co poletí,
pak po sobě uklízím,
dokud zcela nezmizím.

25. 3. 1987

**POVZDECH PYRRHULY
EUROPAEY PŘED TAHEM
(ORNITOLOGICKÝ
NONSENS)**

Památce J. Demla A. D. 1938

Porůznu tady chodím a zobám,
osobám, neosobám
ujídám chléb.
Oboje dvoje však maj na nás lep,
sítě a kroužky,
v Angole (Mengele?) luky a šípy
(opeřené),
na Maltě pušky.

Pak nás tam kupujou
a kroužků zbavujou,
a v Tuzexu prodávaj
(a osoby neosoby na vysoké ceny
— hubujou či nadávaj?)
— aj vaj —
ve fólii — čím to, čím?
— v eufórii opečené.

1988

ÚPLNĚK 22. 10. 1988

Mám na pleci vreco
a v tom vreci vše, co...

vše, co je i co není,
clonění, oslnění,
vše noční, za co clo není,
za záclonou osamění,

co v železo tmou se mění,
loutnou i semeny,
co vzejdou kejdou na temeni,

v tom matném dni
v matném rosy —
to neurózy — rozednění,

co roní moroni,
úplné skoro nic.

Vrátovy nojony
пак вместе поём мы.



x x x

*Věnováno všem jmenovaným,
zvláště Standovi Hacklovi,
při němž mě to napadlo.*

Cesta zpátky
vede Ptáčky,
Hackly, Jury, Kříži, Plačky,
Jedličky, Králi, Fáry,
Petáky, Svobody
od piva do vody.

Od piva do vody
od vody do piva
lichými důvody
sama se odbývá

a že nevede ze mě ven,
probásl jsem už mnohý sen.

14. 12. 1988

**NAJKRATŠIA ELÉGIA
(NA BRADLACH
NAD NEPŘÍTOMNOSTOU
PODAKTORÝCH
KAMARÁTOV
A VŠETKÝCH HRÍBOV)**

Milej brízgalkovskej hajzle,
smutno je mi, aj zle.
Milý bradlo,
tím to zvadlo.

Pán Bůh s náma,
hajzel pryč,
akademik Milan Čič.

20. 8. 1992

POSTLUDIUM PRVNÍ

Je po džezu:
křičel jsem hop,
a že jsem nepřeskočil,
tak podlezu.

Ach synku, synku,
sudičky u jeslí
zahrály Ti generální linku,
na níž se usnesly.

Prosinec 1989

POSTLUDIUM DRUHÉ

*Památce 600 vlasovců postřílených
v květnu 1945 v bukovém lese u Babic
u Brna místními revolučními gardami,
mezi nimiž byl i nynější předseda
místního národního výboru.*

V podhoubí smrt.
Nahoře
nehybné a přece zmrtvýchvstalé
smutné postavy hub
teď v tomto časném jaru
ještě neexistujících.

Leč i při tomto zmrtvýchvstání zase
— vždyť jsou Rusi — roztají,
padnou a změní se v svůj rub.

18. 2. 1990
v Babicích při stoupáku

ELEGIE NA JURU K. („KOVÁŘE“)

Zálohovaný kraj, dřavý jako sýr
a v každé díře rumcajs u rampy,
(jediný místo, kde to tu není
je asi kampa, malá, ale naše
domorodá kaše).

— —
A jako na konečné v Braníce
za teplé prosincové noci z ulice
Tebe, Juro,
(pod drn jsi chtěl tam hned,
protože Ty přece nemůžeš
být popel a šed'),
škrabu tu na druhý den ráno ze zdi
kameru,
protože pro úřad je každá lidská duše
noční můrou.

— —
A ani jednou ticho za bůhvíkolik piv
bůhvíkolikáté utopie v uranovém
mlejně navždy ztraceným,
na obloze hvězdy, MIG a jeho kresby...

— —
Zatímco mně se to v ukecanost řadí,
ty meješ nádobí
u Hada
ta nekonečná sobotní brigáda —
kde jsem já, zkrachovaný šábessgoj? —
— a přece paroduju tu sobotu spolu
u jedinýho nepobryndanýho stolu,
a kurva svět a drát,
ty ať nám vlezou na záda.

— —
Vědělš jak nikdo, Jiří,
že žijem v „1984“
a tak's tam jako tolikrát už stál,
zved ses jak cíl k „Pal“,
abys pod svými válečnými kříži
netušenými nikým

(těch i těch) už dál nechcípál.

— —
Druhý desáterákův paroh
už patrně nenajdu,
pro druhý paroh už nenajdu
slovo prosté
v diluviálním liduprázdném
listnatém karpatském lese,
kde mezi myriadami
česnekových špiček
a tisíce vyprázdněných flašek,
(ale zálohovaných) můj děs roste,
neboť zálohovaný je i můj i Jurův kraj,
Sudetský Irče – Nemjó,
a dneska je tam ještě větší temno.

— —
Koryš zašmejdl a udělal posmrtnou
masku Ině v ulici ing. Gerstnera,
ten šedovous, ta příšera,
a pak ten pohřeb na den lidských práv,
když nevyšel risk nudy,
Ruggiero Ricci v piči
osmihranný.

— —
Morana raketovými kruhy provrtaná,
nového věku prohry
zní banalytická hrana
od Pluta, Urana!
„Zabili, zabili...“

— —
Od Pluta, Urana
časy už se mění:
Vzals s sebou i jednou
z nejohavnějších a nejobehranějších
žab na prameni:
pro zápas tam.

*1986, dokonč. 13. 3. 1994
za bouřky a blizzardu*

(To by tak hrálo, aby nepřestalo)



Vratislav Brabenec

Vratislav Brabenec (1943, Praha), básník, prozaik, textař, hudebník (člen skupiny The Plastic People of the Universe). Žije v Praze.

Po roce 1986 publikoval básnické sbírky *Sebedudy* (Vokno, Praha 1992), *Vůl Hvězda Ranní* (Maťa, Praha 1998), *Vážení pane K. Básně z konce tisíciletí* (Maťa, Praha 2001), báseň v próze *Karlín-Přístav* (Maťa, Praha 1995) a knížku pro děti *Všude je střed světa* (Meandr, Praha 2005).

PTACTVO NEBESKÝ

ptactvo nebeský
co nechlastá a nekouří
hlava nebolí

1994

KOUKNI NA KOSA

Josefe, koukni na kosa
snad čeká, až vykopeme žížalu

a ptáků ubylo
a práce je věčná
proč další várka nadanejších
má nám bejt vděčná?

Josefe, koukni na kosa
jak se nám směje
nesel a neoral
jen čeká, až vykopeme žížalu

a ptáků ubejvá
hromady rostou
i moudřej se dusí
Josefe, koukni na kosa...

Josefe, koukni na kosa
snad čeká, až vykopem žížalu

a ptáků ubylo
a práce je věčná
...

1995

U PĚVCŮ

Pán Bůh jak si to vysvětlil
nakopal mu do ledvin
aby se probral
Jelita mé zbožnosti, dodal
a maloval dál cizím
tak, jak jej netěšilo nikdy

1995

VĚNOVÁNÍ

Věnc ti uviju z vytí
rány zhojím slovem ptačím
řevem salamandra hluboko uvnitř?
růži prorůstá vřes

prsten jen z pampelišek?
kams dala blín a vítr
kleká že by s kočkou nice
vyseděly vejce dračí?

kudyhlav si kolem syčel
trumpet dá se buben
bolí! taseměla
nezák se jméno plaz

věnc ti uviju z vytí
a rány hojím lovem
nemře mantra bloko nitř
růži pozůstal řez

únor 1996



SBORY

sbor sokolíků z Masarykova
městečka ve Scarborough
sbor optiků Kurta Vonneguta
sbor spolužáků
farářů
impotentů
politiků
nezbedných bakalářů
sbor nápravné výchovy
učitelský sbor ze školy národní
měšťanský, střední, pomocný
sám ponocný
sbor opilců, agentů StB
sbor obdivovatelů
rockerů
chartistů
vyloučených komunistů
popravených anarchistů
křesťanských demokratů
potratů
sbor bílých suprematistů
černejších pantherů
fašistů, kulturistů
mafianů, pašeráků
svatejch na nebi
utopenců a chasidů
sbor těch pravejch
vyvolenejch
padlejšch
prvních-posledních-středních
mezních
bez nich

kurva pes, nikdo tu nezpívá

1995

KONEC LÉTA

Člověče, přišli jsme ti
uříznout hlavu
nekvíč a nepřednášej
jsme slušný lidi
tátové vod rodin
x let v diplomatickejš
službách
máme doporučení
buď rozumnej
na Agnus Dei
bude málo času
na zpívání
Agnus Dei

1994

(Vůl Hvězda Ranní)

SERGEJOVI A JUROVI *(mým spolupracovníkům)*

ukrajinský kluci
jedle pochroumaný
prozářený jasným uranem
setkávaj se denně
s pravým českým buranem

VELIKONOČNÍ SYMETRICKÁ

variaci na N. Stankoviče

dizident pokrokový
pro Krokovy drahý rány
a dcery altajského molodce
zaujal polohu mrtvého
brouka
co z toho
co z čeho
na nás kouká:

Jidášova kasa vybrabčená
dávno partají (právě v Altaji)
u dcery alt. molodce

pro Krokovy drahý rány
zaujal polohu střelce
mrtvého, of course,
dizident pokrokový

SVATÝ DVOJCE MAGOROVÍ A DÁŠE

duše zpitá
nemá námitky
na obraty duchazpita
tak je silná v kramflecích
že na kopytech ševcovských
by rozmetala každou
i sebemenší
co by jen připomínala
toho frocka se svatou
září říjen listopad
a není na chryzantémy
aby se duchem darovalo

když ani na grogy nezbylo
zapal si svíčku
ve vlastní kouli nebo dvě
pro papá a pro rodičku
ti koupím korkáče
ta modlitba je krátká
za tvoje lováče
píčo

jsem krmil beránka
rmenem a blín ti dával
do guláše abych už nebyl
sám ale opuštěnej
a labutě mi krákoraly
u kolíčky počmáraný
Mahlerovými pastelkami
a těžko dopíšu fotrův
porno román
když na to nemám

proklečel jsem si svý
na Kartáči
teď se nerouhám
volá Magor
a hříchu pýchy
chci se vystříhat
(vystřídat?)

(Vážený pane K. Básně z konce tisíciletí)

Ivan M. Jirous

Ivan M. Jirous (1944, Humpolec), básník, prozaik a esejista, v 70. a 80. letech organizátor českého undergroundu. Žije v Prostředním Vydří na Vysočině. Do roku 1989 publikoval v samizdatu a v exilových nakladatelstvích.

Po roce 1986 mu vyšly básnické sbírky *Magorovy labutí písně* (samizdat 1986; PmD, Mnichov 1986; Rozmluvy, Purley 1989; Přátelé dobré knihy, Praha 1990), *Magorův Jeruzalém* (samizdat 1987), *Magorův soumrak* (Inverze, Praha 1994), soubor čtyř básnických sbírek *Magorova mystická růže* (samizdat 1983; Vetus Via, Brno 1997), dále sbírky *Ochranný dohled* (Maťa, Praha 1997), *Magorova vanitas* (Vetus Via, Brno 1999), *Ubíječ labutí* (Vetus Via, Brno 2001) a *Rattus norvegicus* (Vetus Via, Brno 2004). Publikoval také pohádky *Magor dětem* (samizdat 1986, 1987; Inverze, Praha 1991).

Veškeré jeho básnické texty vydané v letech 1975–1997 vyšly souborně pod názvem *Magorova summa* (Torst, Praha 1998). Vyšel mu také výběr poezie *Popelnice života* (BB art, Praha 2004), obsáhlý soubor esejistických a kritických textů z let 1965–1990 *Magorův zápisník* (Torst, Praha 1997) a z vězeňské korespondence *Magorovy dopisy* (Torst, Praha 2005).

Za své celoživotní básnické dílo s přihlédnutím k vydané korespondenci *Magorovy dopisy* obdržel Cenu Jaroslava Seiferta.



J. K. II.

Zlatí satané
strásali listí
osik, limb, topolů
a lip,

na každém listě urputně se držel
bleděmodrý, závistivý
cherubín,

zbledlí motýli
s žebříku sklepávali
příčle pelu
na záda žab

nože tupě čnely k hrotům věží

× × ×

Nemoha chřestit šperky,
šperháky zachrastím.
Zachrastím roštím,
zapálím klestí,
neštěstí znavené usedne osaměle
mi na ramena

Z lahve džin vyleze,
pohladí mne,
vydrží se mnou

(*Magorův Jeruzalém,*
in: *Magorova summa*)

× × ×

Chtěl jsem si dát ještě pivo
s někým
ohlédl jsem se od psacího stroje
a zjistil jsem,
že jsem tak sám,
jako bych osaměl

Miláčkové moji ptáci,
přileťte mi na ramena,
usaďte se na klávesách stroje,
těm, kde se usadíte,
opatrně budu se vyhýbat

Přileťte, miláčkové, ptáci!
S lidmi už nemůžu, vy to víte,
přileťte, zpomalím
tlukot svých prstů
na klávesy,
zpomalím frekvenci úderů,
zpomalím rychlý tep svého srdce,
svoji maniakálnost ztlumím,
miláčkové moji, ptáci

× × ×

Útržek ptačího rozhovoru
v ranní trávě,
louže
a labutě s šedými mláďaty
jestli to není víc
než lidé

Ale jak tomu čelit
když jsem snad povolán
k mluvení k lidem
mé lásky ptáci
vaše zběsilé cvrlikání

(*Magorovi ptáci,*
in: *Magorova summa*)



x x x

Na nebi zvlhlém a šedém

jak líh
potichu sleduju
oblaka nebem se
přesouvají

Co o mně myslí si ti
kteří mne znají

Nejenom občas
je mi úzko

Má lásko
úzká soutěsko
mezi nevěrou
a zradou

Ou

x x x

Na peci plivník
pod pecí dusný kouř
nad střechou bílý dým

Vím nebudeš nikdy
mým
aspoň pohlad' mne
pohledem
posledním

Na stole čajník vychladlý
za humny čejky
na lukách

Ach milá
do sadu
pojd' se podívat

(*Magorův soumrak,*
in: *Magorova summa*)

ODPOSLECH VE STARÉ ŘÍŠI

A Juliana řekla:
Když mě Martin trápí,
když mě tak trápí,
vzpomínám na to, jak
jsem rodila.
Na ten úžasný pocit, jak
jsem byla otevřená.
Na to sepětí s přírodou.
A byla mi zima.
Byla jsem hlavně překvapená,
jak drasticky se člověk dostává na svět.
A jsem překvapená, že na to ráda
vzpomínám.

HOMMAGE À SAINT AUGUSTIN

A tehdy přiložil lasturu k uchu
a uslyšel v ní moře
Pochopil že dítě ví co dělá
Má lásko
do důlku přelít moře je mín
než co ode mne chceš

Krůpěje rosy na ostnech ostríc
jinovatka jíní a mráz

Na moři vlny a sních

(*Magorova dětátka,*
in: *Magorova summa*)

MARGINÁLIE K ČESKONĚMECKÉ DEKLARACI

(*M. Chadimovi*)

Chtěl jsem ti napsat báseň
o šnecích ich
chtěl jsem ti složit báseň
o hlemýždích ich

Chtěl jsem ti napsat báseň o jámách
do nichž upadnou — ou! ou!
o jámách!
já! já! já! Mácha!

Chtěl jsem ti napsat báseň
o hlemýždích
o šnecích v jámu padnuvších
ich! já! Hynek!

Jawohl, mein Liebling
v skořápkách hlemýžďů
rozšlapaných
krutý teutonský smích

Jawohl, mein Hynek
vyprázdněný rynek
deštěm umyté hlavy kočičí

čí město
čí skořápky
čí hlemýždi
čí šneci

či či kočička milá má bezprizorná
či či

Po prázdném rynku hluchý řev
jak slyšet je mi ho milo:
Hynku! Viléme! Jarmilo!

ZLATÝ SKARABEUS

V lebce
mezi zkříženými hnáty
zbytky úst lehce se
usmívaly
lascivně

Ó vanitas
ó vanitas
ó vanitas

Zas
už marnost
marnější než oko prázdné
které lebečním důlkem na
tebe se kouká

Kdo je ten
který kolem
se potlouká

CESTOU OD FIŠERA

v Kaprovcě
potkal dvě jeptišky
krásnější než ovce

Jedna z nich byla
těhotná
málem oči nechal jí
na bříšku

Ach Ježíšku!

(*Magorova vanitas*)



BEZ ČASÍ

Nic se neděje
neděje se nic
ani nic se neděje

Tak
střídá se naděje
i beznaděje

Opět na komín
přilétnou čápi
na komín čápi přilétnou
ou! ou! ou!

Jenom
vrabci z Čech
stěhovat se nebudou

Ou! ou! ou!

MILOSTNÁ

Vidíš Hynka a Márinku?
Nevidím.
Vidíš ty obrázky naproti?
Nevidím.
Vidíš, vidíš ty vůbec něco?
Nevidím. Ani tebe
nevidím a vidět nechci.
Proč mě nevidíš?
Kdybych tě uviděl,
do toho místa
kde bych tě uviděl,
pěstí bych se strefil.
Proto tě radši nevidím.

SUDETÝ

Moje máma řekla:
jak bych mohla spát
v peřinách, v nichž
ti, kteří drali peří do těch
peřin, přede mnou
spali?

Jak mohla bych vařit v nádobí,
v němž
přede mnou vařili ti,
jichž nádobí to bylo?

Jak v nádobí tom
vařit mohla bych?

Jožko
(tak říkala mému tátovi Josefovi,
který byl leta berním úředníkem
na Slovensku),
Jožko,
já tam bych nemohla žít.

Zůstali jsme chudí.

Asi vás nudí
zmiňovat se o těch,
kteří uchránili si čest.

A navíc —
co je čest?

Radši si otevři
šampáňo
a dej si k němu
špargl
nebo chřest.

(Ubíječ labutí)

FLÉTNISTA NA HNOJI

(Viole d'amour)

Kdysi hrál kdosi na hoboj
kantilénu mstivou
však století uplynulo už
melodii slyšíme jinou

V století minulém
na střeše Chagallův šumař hrál
to ještě křesťané hledali
v podkroví Svatý grál

Však pokročil čas k horšímu bratři
v Kristu moji
dnes zaslechnout lze nanejvýš
flétnistu příčného preludujícího
na hnoji

LIBORU KREJCAROVI

S děťátkem prodírala se
skrz ostružiní
jež lýtka ovíjelo jí
jak na kůži mokré šimral by jí
chvost koňských žíní

Mezitím ten
jenž doprovázel ji
prodíraje se mlázím
pohlédl na zem
lesního hřbitova shýbl se
a lebku pak vrány či havrana
kojenci vstrčil do úst

Čas nachýlil se podzimní
začínal půst

× × ×

A byla bouře
mraky tmavé schovaly se

Řekla mi máma
nad mořem shromažďují se

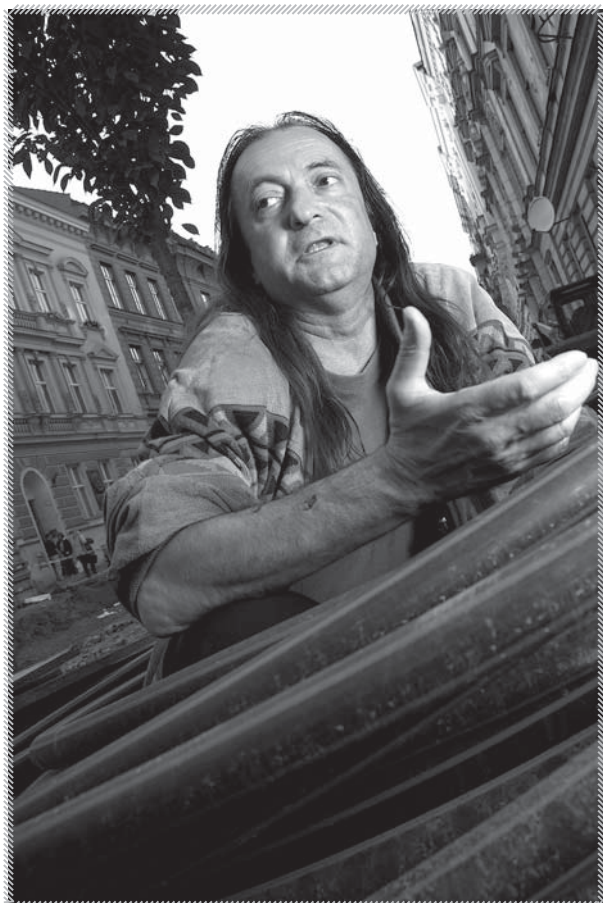
Mámo! mámo!
kde je tvá zástěra?
kam schoulit
můžu se já?

Šneci mají své ulity
i hlemežďi je mají
skořápky v nichž
tykadla ukrývají

Ale kam se mám ukrýt já?
pod vychladlé kameny?

Milá
maminko má!

(Rattus norvegicus)



Jaroslav Erik Frič

Jaroslav Erik Frič (1949, Horní Libina u Šumperka), básník a esejista. Žije v Brně, působí mj. jako redaktor revue BOX a dramaturg několika vícežánrových festivalů.

Publikoval básnické sbírky *Kolotoč bílé hlasy* (Vetus Via, Vranov nad Dyjí 1993) a *Houpací kůň šera a jiné básně* (Vetus Via, Brno 1998), bibliofilsky pak básně *Americká antologie* & *Poslední autobus noční linky* (Zdeněk Janál, Prostějov 2004).

Na CD vyšly jeho zhudebněné poémy *Jsi orkneyské víno* (Guerilla Records 2003; též jako příloha revue BOX č. 1/2003), *S kým skončila noc* a *Poslední autobus noční linky* (Guerilla Records 2006) a autorské čtení ze sbírky *Houpací kůň šera a jiné básně* (jako příloha revue Aluze č. 1/2006).

OBRAZY

Ještě několik slov
 ztratit po cestě, v horách vpletené
 kde čas je mořem bez pevnin
 v mlze a nenávratnu
 pod stavbou visutých zahrad
 když tichý déšť padá na město
 Výpověď tónů duši lichotí
 napříč a skrz
 těch čtyřicet let zajetí stěn
 a nepohodlí vidin
 když rozbřesky končí
 v tunelu dětství
 Ještě jednou v bufetu koupím salát
 už má jiné jméno
 ta žena je stejná
 zívá v ospalosti
 tady se prodává i do pěti do rána
 ale to už je jinde
 a je to jiná žena
 je noc a čas prší v propadlu
 opilec ve vozíku s náradím
 v pekařství naproti dávno zavřeli
 o mém dětství nikdo nechce slyšet
 to se dá pochopit
 oplzle kdosi vysvětluje
 to se dá pochopit
 vytřeští oči, když mě vidí
 ale jsem tu zdejší
 čas prší vzhůru a nad střechy se vznáší
 do tváře tehdejších bohům
 a zítřejším bolům
 léto je pryč
 tichý déšť na město padá
 ještě nezhasli
 (tmy se nebojíš?)
 ale kdo o to stojí
 život je jinde
 razítko na věčnost
 tady se prodává dlouho do noci

a my na světě nikoho nemáme...
 Ulice tone v chorálu
 (triumfu pomsty)
 zůstat uvnitř!
 být uvnitř!
 a růst — prohry se nebát a nespílat
 nikam nejít
 jen vidět a být v tom vidění
 ten anděl má meč ohnivý a oči něžné
 hvězdy roztržštěné
 kdo je posbírá
 už svíce deštěm zhasly
 skutečnost splývá v indigu
 smutek nad fabrikou
 cíl bez terče
 mstitel věrnosti
 slepý jak otázka na život
 Zpívá meluzína
 do řeči není
 smrt počítá — do kolika?
 zapalují ohně
 pálí trávu na stezkách
 A odpověď září
 v krvavých očích...
 Tichý déšť dál padá na město
 rondel lásky dozpíván
 ani jsem nevyšel
 nikdy jsem to město nepokládal
 za domov
 mnoho nás ještě čekalo
 těch cest a manévřů úhybných
 skrčeni v čekání
 první na řadě
 Přijeli pro mě v noci

(Kolotoče bílé hlasy)

A SMRT JE STÉBLO TRÁVY

Plavé plameny stesku
léta přihořívající
kilometry tunelů
školské fonetiky
francouzsky či anglicky
ustavičné opravování
 vynechaných písmen
na veronském náměstí
 mezi ptačími klecemi
jako počítadlo
dny vypadávají
roztroušeny po staveništích dětství
kde jsme zbloudili
kdeže to bylo
ty jámy s vyhašeným vápnem
autobusy odjíždějící
nic už se nezmění
jako bych nikdy tě neznal
jako bych tě nikdy nepoznal
na nepravidelných dlaždicích
 u hotelu Imperial
jak stále toužím po slovech jasných
a jak se bojím jejich smyslu
čas utíká
co chvíli hádky dětí pod okny
ach Pane postav k mým ústům stráž
a hlídku k bráně mých rtů
jsi usmíření ledové
jako bych nikdy tě neznal
jako bych tě nikdy nepoznal
převrácené karty smrti
vypadlé kůstky
není lásky v telefonním seznamu
číslo lhostejné
v křížovce na pět či na sedm
v oddělení pultového zboží
sníh uprostřed dubna
má samota se zdá tím jediným řešením
vrávoravě vychutnat stárnutí

smrt předčasně rozpouštět
 pod jazykem
ta bolest je příliš veřejná
tančí v plamíncích kostela
Maria Matko Karmelu
oroduj za nás!

Drobné jsem spočítal
sto devět korun
lístky od tramvaje povívají na stole
na čem záleží
v usínajících ulicích
v časně noci
 tiše odkapávané racionalitě
a později už příliš ovíněn
abych se uhlídal
abych hlídal cokoli
to místo básníkovy
sedíme v jídelně
dívám se na tvé tři řezy na krku
rána prý prošla aj štítnou žlázou
a želízko mi ukazuješ
 ve filatelistické fólii
jak mám čemu rozumět
když rodiče u tebe stáli
tys chrčel a slzy ti tekly potupně s očí
nic nevidím nic neslyším
a proč ste sa neoženil?
jen k věrnosti se modlím
tiše zbavován soudnosti
Panno Maria ve Skále
oroduj za nás!

V noci mi v pokoji lítal netopýr
tak trochu proletářská čtvrť je to
kde bydlím
rockový klub
 jen několik desítek metrů
indiánská hospoda
dívka mladší o třicet let
mluví o filozofii v dálkovém autobuse

celou cestu trpně poslouchám
 vidím tvé rány na bílém krku
 po tříhodinové operaci
 život je
 co není
 emoce poslední dobou
 se u mne sčítají
 deficiencie hořčíku
 příliš se zaměřují na povrchu
 ale nezáleží na tom
 protože v místnosti stejně sedím sám
 a nesmí se plakat
 na nepravých místech
 jakoby v opak mých dnešních pocitů
 kupuju máslo a brambory
 převažuji vodu
 na abiturientské večírky
 jsem nikdy nechodil
 už třicet let
 sám usedám ke stolu
 v tichu noci
 která mě zbavuje soudnosti
 Svatohostýnská Panno
 oroduj za nás!

Nad fakty neoddiskutovatelnými
 marně hloubám
 k sobě se nehodí
 jako masky
 které ještě včera přece šly do páru
 dnes nadobro ztuhlé
 a spát se mi nechce ani k ránu
 od jedné do dvou hlava třeští
 pak jen tiše bolí
 do unavených mrákot
 ráno pročítám staré vzkazy
 protože nové nejsou
 povědomé město
 v kterém jsem zůstal bez čichu
 s nervy pro vůně přetátými
 s igelitovými taškami poezie

kufrý poztrácené
 nad oleandry nad pomerančovníky
 veselých výletů na jih
 které se nebudou opakovat
 venku chlápek kuchá rybu
 rukou v červené utěrce stahuje kůži
 za chvíli už tam není
 ubíhá čas rodinné soboty
 další chlápek se objevuje na balkoně
 pravidelně
 v zeleném tričku
 je sobota
 vařím polévku z kostí
 kterým se říká řídké
 zvony města sem nedoléhají
 posílám lístky dětskou poštou
 slova zdobená hvězdičkou
 život jde souběžně
 s našimi legendami
 chtěl jsem říci mýty
 jako by tělo chybělo i nechybělo
 na louce zkrěhlých snů
 ještě nevychladlých
 v kresbě napodobuju zátiší
 to je poslední z mých pokusů
 všechna gesta a posunky beze slov
 věren rodinné tradici
 pomalu hrubneš
 trochu z cigáněte
 v babiččině doprovodu
 a nikdo tu není
 aby nám cokoli připomněl
 za mléčným sklem
 za duhovým údolím
 dynamika paměti
 vyhořelých distinkcí
 práškem našich osudů
 Matičko Boží Svatotomská
 oroduj za nás!

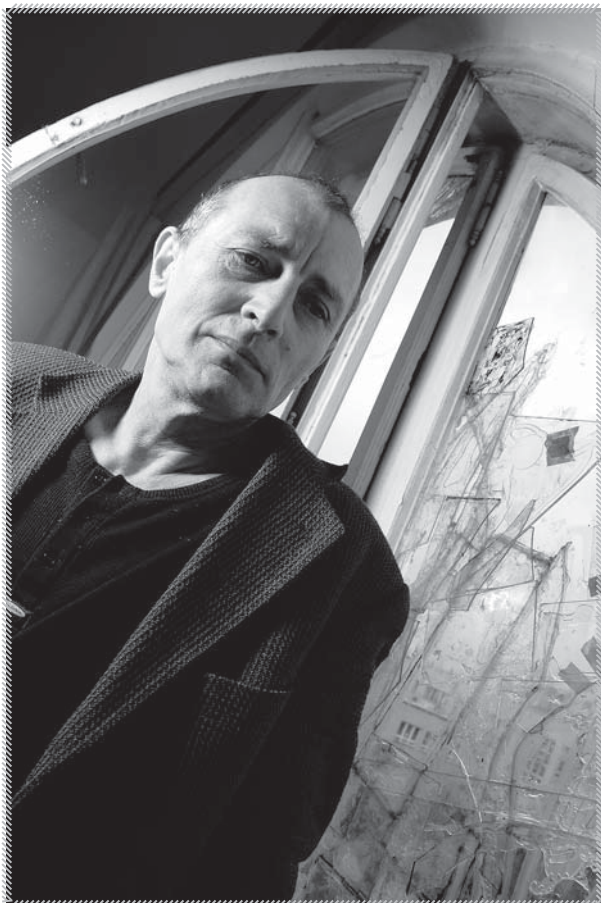
(Houpací kůň šera a jiné básně)

Pavel Zajíček

Pavel Zajíček (1951, Praha), básník, textař, hudebník (vedoucí skupiny DG 307) a výtvarník. Žije v Praze.

Po roce 1986 knižně publikoval sbírky poezie *Čas je výkřik uprostřed noci* (Maťa, Praha 1999) a *Zvuky sirén a zvonů — Nénie* (Vetus Via, Brno 2001).

Dále vyšly jeho hudební texty *DG 307. Texty z let 1973–1980* (Vokno, Praha 1990) a je rovněž autorem básní v próze *Kniha měst* (Inverze, Praha 1993), *Jakoby... Svět v zraku písku...* (Torst, Praha 2003) a souboru básnicko-deníkových knih *Zápisky z podzemí (1973–1980)* (Torst, Praha 2002).



x x x

„je to jako zvuk sirén.
je to jako kamenná zeď.
je to jako nedokouřená cigareta.
je to jako spánek.
je to jako nedotažená vášeň.
je to jako středověkej klášter.
je to jako světlo.
je to jako dvě oči.
je to jako příběh.
je to jako zrcadlo.
je to jako hra na laskavost.
je to jako proměna.
je to jako hra na hru.“

1991–1992

(Kniha měst)

x x x

rudá krev bílých koní
skákajících přes propast
přehazuju přes tebe roušku
aby ses do ní obtiskla

x x x

kudy když nevíš kam
obloukem jako duha
přes všechny ty mosty
jako oheň pálit
když to co jsi chtěl udělat
jenom tak tiše
tě naplnilo pocitem radosti

(Čas je výkřik uprostřed noci)

x x x

kdo dokáže číst v knihách ticha
v knihách bez myšlenky
nikdy nenapsaných
bez místa a bez paměti
v knihách pocitu

x x x

vestoje
po procitnutí
otevřít oči
a s údivem
se dotknout
detailů
stvoření

... NOC

Z 18. NA 19. DUBNA 2001...

schisma,
které ve své duši
a tak dál;
na prstech jedné ruky
počítal;
černou či bílou
krajinu šachovnice
a tak dál;
noc či ráno
svítání či soumrak;
schisma, které ve své duši
počítal;

★

nezasloužené dary,
 když na tramvaj čekal;
 chvíli plný,
 chvíli prázdný;
 a kráska;
 zvíře či netvor;
 nejkrásnější
 a nejlaskavější;
 ten ze všech myslitelných tvorů;
 zjizvený svět iluzí;
 tam za obzory...

★

to všechno zároveň MÁLO
 nebo NIC,
 když strhával masku za maskou
 a zároveň připravoval
 nové masky k odlití, aby je nasadil
 na tvář krásy,
 aby tolik netrpěla...

★

řekla: létají mnou motýli;
 a on řekl:
 nech je vylétnout ven,
 do toho světa
 buď a nebo
 do toho světa
 být či nebýt
 do toho světa
 ano či ne;
 nech je tam zářit
 tím jepičím časem
 úžasu a zázraků;

★

jednoho dne si řekl DOST!
 už toho bylo DOST!
 chtěl se toho zbavit;
 čeho bylo DOST,
 však dost dobře nevěděl;
 času?
 proměny?
 sraček?
 nedorozumění?
 když si náhle uvědomil,
 že toho vlastně bylo
 tak málo;
 lásky;
 jemnosti;
 krásy;
 porozumění;
 a že by to měl ochraňovat;

★

květiny
 které dostal,
 ochutnal svými rty;
 jejich okvětní lístky,
 vypadaly jako láska;
 láska na jednu noc;
 láska věčnosti;

*

v 5 hodin ráno,
když vytočil telefonní číslo
a řekl: zůstaňme v kontaktu;
a hlas
na druhé straně
odpověděl: ano... jistě...:
v tom esoterickém doteku
srozumění;
bez potřeby dalších slov;

*

z tvé tváře
smazávám vrásky,
aby ses stala
nepatrně dítětem;
z tvých očí
odebírám smutek,
aby ses obrátila
za sluncem;
z tvé tváře
kradu krásu,
které není nikdy dost;

*

když první pták
zazpíval
a první slovo
bylo vysloveno
a první bitva
prohrána
a první kapka
slz či krve
prolita
a první sen
zapomenut...

*

...nemohl najít cestu ven... chodil
v kruzích... přestával vidět... přestá-
val věřit... přestával cítit půdu pod
nohama... chtěl požádat kolemjdou-
cí o pomoc, protože se mu udělalo
špatně... ale nikdo se nezastavil, aby
se zeptal, co mu je... všichni si zřej-
mě mysleli, že se zblánil nebo ožral...
a s tím nechtěl nikdo mít nic spo-
lečného... podle hlasů, které slyšel,
se tápavě plížil podél zdi... usedl na
schody a z tašky mu na zem vypadlo
VŠE, CO MĚL... potrhaný papíry,
cigarety, kapesník na utírání slz...
v dálce zazněla hudba... v tu chvíli
zahlédl paprsek světla... zvedl se a šel
pomalu dál... když předtím mu nikdo
nepomohl, pomohl si sám... (sen)...

(památce Mejly, stejně jako celá tato
kniha...)

„Není na světě prázdnější
a beznadějnější tvor než člověk, jenž
prchá před svými démony.“

Joseph Conrad

(Zvuky sirén a zvonů — Nénie)



J. H. Krchovský

J. H. Krchovský (vl. jm. Jiří Hásek; 1960, Praha), básník a undergroundový hudebník. Žije v Praze a v Brně.

Po roce 1986 knižně publikoval výbor z poezie *Kruh kolem lůžka* (samizdat 1986), *Mé lebky stín* (samizdat 1991), výběry básní z let 1978–1991 *Noci, po nichž nepřichází ráno* (Host, Brno 1991), z let 1992–1996 *Leda s labutí* (Host, Brno 1997) a z let 1978–1996 *Dodatky* (Host, Brno 1997). Soubor předchozích tří titulů vyšel pod názvem *Básně* (Host, Brno 1998).

Je rovněž autorem výboru básní z let 1978–1997 *Vše nejlepší...* (Mata, Praha 1998), sbírek básní *Poslední list* (Petrov, Brno 2003), *Nad jedním světem* (Host, Brno 2004) a *Mladost — Radost...* (Větrné mlýny, Brno 2005).

x x x

Kam jít, když v příbytky všech lidí
zve mne
netopýr přibitý na jejich vrata...
jdu dál, mé kroky tichnou
v noci temné
jdu, mnu si ruce, persona non grata...
kam jít?! Tam, kam mě to jít nutí, kam
utíkám za tím, před čím utíkám

x x x

Se sebou sám, a sám i v sobě samém...
již dlouho vzájemně se
takto klamem:
dvě číše plním témuž, víno pění
pozdvihám těžký pohár k usmíření
sklo třesklo o sklo;
sám před prázdným rámem
piju svou krev a střepy s amalgamem

x x x

Dům ve tmě, v domě tma,
dům na samotě
a ve tmě já, a ve mně tma; sám v domě
na klíně chovám týden mrtvé kotě
— zemřelo steskem,
asi dva dny po mně

(*Mé lebky stín,*
in: *Noci, po nichž nepřichází ráno*)

x x x

Jak bude po smrti?
— Tobě dost těžce...
není co závidět; netěš se, — těš se!
ale ne, duše má, čeho ses lekla
— očistce, mučení, plamenů pekla?
to je moc humánní, mírné a všední...
Jak bude po smrti? Tak jako před ní

x x x

Hlídám své šílenství
v únosných mezích
střídavě pobývám na obou březích...
— co nejdál od břehů!
Po proudu k jezu
jak Charón v lodi své nocí tě vezu

Lůžko se kolébá... Do rytmu, zvolna
necháš se proudem nést
ke všemu svolná
— všechno je lepší
než nehybný močál...
a z pádu neměj strach;
ten pád už počal

Ted' už nic nebude stejné jak předtím
za chvíli spočinem na břehu třetím
— poslední, devátá, úlevná vlna...
spi... Zdravas Maria...
— Čeho žes plná?...

(*Všechno je jako dřív,*
in: *Leda s labutí*)



x x x

Báseň je... Nic, a vše! Vyšší stav ducha
ducha, jenž sám sebe
skrz naskrz kuchá

x x x

Neděle smrtná... Řekou táhly
planoucí panny, Morany...
život je boj, boj neustálý
ne vždy však předem prohraný

Jedna z těch panen (jako živá!)
uvázla v slepém rameni
z ker prosebně se na mě dívá
ted' mrkla! Jasně znamení...

Ňadra se dmou a srdce buší
pod promáčeným rubášem
rty dělím se s ní o svou duši
sám proudem něhy unášen

(...)

Doma jsem do ní šoup dva rupy
schne u kamen v mém náručí
a vidím, že i smát se umí!
to ostatní se naučí

x x x

Běž si ji umýt, a jdem na to, kotě
ať poznáš život... Život po životě

x x x

Potopa! V nás, i tam...
Pánbůh se hněvá...
a to jsme — teprve — Adam a Eva
sundej si z ní ten list, radši se svlečem
u brány postává nákej vůl s mečem

x x x

Pohár mé hořkosti do dna je dopitý
vraníci před krčmou
hrabou již kopyty
půjdu... než kohouti spustí
svůj ranní řev...
Zaplatím! „Není co.
Pil jste tu všem jen krev.“

I kočí žertuje:
„Cože dnes bez dámy?“
žene vůz úsvitem o závod s hvězdami
„Jako vždy, vášnosto?“
Proč se ptá, vždyť to ví...
jako vždy: konečná
— Olšanské hřbitovy